DAŽOS VĀRDOS

PSRS sūtnis Paņuškins, kas atvaļinājumu pavadīja Padomju S-bā, atgriezies Vašingtonā.

•

Čankaišeks deklarējis, ka „Padomju agresors Ķīnā iznīcina Ķīniešu vēsturi un kultūru."

•

Indoķinā Saigonā pienākuši amerikāņu pirmie ieroču sūtījumi, kas frančiem dod iespēju apbruņot 4 divizijas.

•

ASV aviācijas bāzes kuģi Forrestols ierīkoti televizijas apraidi, kas atvieglos lidmašīnu pacelšanās un nolaišanās iespējas.

•

ASV Senāts pieņēmis likumu par palīdzību Eiropai un citām zemēm 7.843,5 milj. dolaru apmērā. Likums nosūtīts prez. Trūmenam parakstīšanai.

•

Čechu brīvības vilciena 25 pasažieri .Ludvigsburgā .uzsākuši sēdēšanas streiku tāpēc, ka Kanādas immigrācijas iestādes 8 bēgļiem liegušas iecelošanas vīzas.

•

Pravda ziņo, ka Padomju S-bā pagalvota zemes rokamā mašīna, kas aizstājot 35.000 strādnieku, 5 lokomotīves un 200 dzelceļa vagonu.

•

Minchenē sākusi darboties jauna spēcīga radiostacija Brīvā Eiropa, kas galv. kārtā raidīs ungāru valodā. Otra tāda kalpo raidījumiem čechoslovākijai. ...

•

Likumu par Apakšaama atlaišanu Anglijas karalis Georgs 6 parakstījis personīgi. Parakstīšana notikusi pils istabā, kurā karalis atveseļojas pēc plaušu operācijas. Dokumentu kopijas 625 eksempl. izsūtīs visiem Anglijas vēlēšanu iecirkņiem.

•

Peipingas raidītājs ziņo, ka starp Austrumvāciju un komunistu Ķīnu parakstīts kultūras sadarbības līgums. No vācu puses vienošanos parakstījusi kult. delegācijas vadītāja Rentmeistere un no ķīniešu — viceprem. Kuo Mo Jo.

•

Bristolē 25 g. v. angļu baronam Džons Eliots Kokberns beidzis kolledžu, bet nav varējis atrast sev piemērotu uodarbošanos, kipēc nolēmis „iet smago ceļu" — iestājies par pudeļu nazgāju kādā vīna veikalā.

•

Novembra mēnesī Nujorkā paredzēta iepriekš neizsniegta pretgaisa aizsardzības mēģinājuma trauksme, kas ilgs 10 minūtes. Pēkšņi atskanot trauksmes signāliem, nekavējoties būs jāpastājas visiem satiksmes līdzekļiem un gājējiem jānoslēpjas patvertnēs.

•

Ģen. Bredlijs, ASV apvienoto štābu priekšnieks, atgriezies no Korejas Vašingtonā un sniedzis prezidentam Trūmenam ziņojumu, pēc tam viņš izlidojis uz Eiropu, kur apspriedīsies ar ģen. Eizenhaueru. Bredlijs paskaidrojis, ka AN spēki Korejā ne tikai spēj atvairīt komūnistu uzbrukumus, bet arī uzvarēt ienaidnieku.

•

No Stokholmas ziņo, ka Karlkronā no poļu tralera aizbēdzis kāds inženieris un trīs citi jūrnieki, kas lūguši patvēruma tiesības. Bēgļi paskaidrojuši, ka nav varējuši ilgāk izturēt komūnistu verdzībā.

•

ASV valdība nodevusi dienvidkorejiešu rīcībā 2 fregates ar tilpumu 2200 to katra.

*

Ķīnas komūnistu kaŗaspēks nobeidzis Tibetas okupāciju: ieņemtas visas stratēģiski svarīgās vietas un ceļi.

•

Brēmenes Senāta vēlēšanās par sociāldemokrātiem nodots 38,1 proc. balsu. Vācu partija dabūjusi 14,7, liberāļi — 11,8, kristīgie demokrati (valdības partija) — 9,1 un neonacisti — 7,7. Vēlēšanās piedalījās 400.000 balstiesīgo vēlētāju.

•

ASV Aviācijas min. Finletters paziņojis, ka jaunu bāzu ierīkošanai ministrija drīzumā pieprasīs vēl 1 miljardu dolaru. Pašlaik amerikāņiem esot 232 bases, bet nākošā gada jūlijā būšot 309, no tām 131 ārzemēs.

•

Lai pastiprinātu radio raidījumus pāri dzelzs aizkaram, Amerikas Balss ceļ 2 ļoti spēcīgas raidstacijas Sīrijā un Ziemeļkorejā. Jaunajām raidstacijām, kas drīzumā sāks darboties, būs 755 pēdu augstas antennas. Tās būs tik spēcīgas, ka nekādi komūnistu traucējumi raidījumus nespēs ietekmēt.

Latvian Newspaper for America

Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
1534 King St., W., Toronto, Ont., Canada
Phone — KEnwood 7297
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV, 126 Jefferson Ave
Mineola, N.Y., USA. Phone: Garden City 7-1155 W.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA

AMERIKĀ

Nr. 4 TREŠDIEN, 1951. G. 17. OKTOBRĪ 1. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kanceleja:
1534 King St., W., Toronto, Ont., Canada.
Telefons — KEnwood 7297
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
126 Jefferson Ave, Mineola, N.Y., USA
Telefons — Garden City 7-1155 W
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par ½ mēn. $8.00; par 1 gadu $16.00
Sludinājumu maksa:
ciuk. daļā $1.20; tekstā $2.00
par vienu collas telpu 1 slejā

Niknas cīņas Korejā

Sabiedroto spēki pavirzās uz priekšu 2 jūdzes. Vislielākie panākumi frontes centrālā sektorā, ceļā uz Kumsongu. Pusaudži un pusmūža vīrieši komūnistu armijā. Sarkano rezerves izsikušas.

Sabiedroto spēki Korejā ļoti niknās cīņās guva labus panākumus, pavirzoties uz priekšu apmēram divi jūdzes. Karstākās kaujas risinājās frontes centrālajā daļā, ts., Dzelzs trisstūra rajonā, apmēram 22 jūdzes platā joslā. Pretinieks padzīts no 17 augstienēm. Kauja par Heartbreak kalnu grēdu pabeigta.

Amerikāņu 8. armijas stāba 14. okt. ziņojums liecina, ka cīņu smagums vietumis pārsniedzis pagājušā pavasara visniknākās kaujās pieredzēto. Lielākos panākumus guvušas Savienoto Valstu 24. un dienvidkorejiešu 2. un 6. divīzijas, kas manāmi pievirzījušās tuvāk Kumsongai, kas ir 30 jūdzes gaisa līnijā no 38. paralleles.

Frontes austrumu daļā amerikāņu otrā divīzija, papildināta ar franču vienībām, turpina iznīcināt kamūnistu spēkus Heartbreak kalnu grēdas ziemeļu nogāzēs. Kaŗa ziņotāji šīs cīņas apzīmē par visa Korejas kaŗa asiņainākām tīrīšanas akcijām.

ASV pirmās kavalērijas divīzijas vienības, nesaņemot atzīmējamu pretestību, virzās uz priekšu pa kalnu pauguriem ziemeļrietumu virzienā no Jonchonas.

Visievērojamāko pretestību izrāda komūnistu artilerija, kas atrodas aiz bunkuriem klātajām augstienēm. Daži virsnieki izteikušies, ka boļševiku artilerijas uguns ir tik spēcīga, kāda nav pieredzēta, kopš Korejas kaŗa izcelšanās.

Kauju pirmajā posmā nogalināti ap 100 ķīniešu, ievainoti ap 75 un lielāks skaits saņemts gūstā. Gūstekņu starpā visvairāk pusaudžu vai arī vīriešu pāri pusmūžam. Komūnistu kaŗotāji, šķiet, vāji apmācīti un ar zemu morāli.

Ļoti izmisīgi komūnistu vienības aizstāvēja kādu pauguru, no kuŗa labi pārvaldāmi viņu piegādes ceļi uz frontes austrumu—centra sektoru. Tur abas puses cieta asiņainus zaudējumus. Kāds sagūstīts ziemeļkorejiešu virsnieks izteicies, ka no viņa 4000 lielās vienības puse palikusi gulam kaujas laukā, bet kritušo aizstāšanai viņš saņēmis tikai 500 vīru. Kāds cits atzinis, ka Ziemeļkorejas armija praktiski vairs neeksistējot.

ASV 5. armijas gaisa spēki smagi bumboja pretinieka piegādes ceļus, ielidojot pat līdz 200 jūdžu komūnistu aizmugurē.

VAI BEIDZOT ATJAUNOS SARUNAS?

Apvienoto Naciju un komūnistu sakaru virsnieki bija vienojušies no jauna satikties 14. okt. svētdienas rītā, lai turpinātu diskusijas par pamiera sarunu atjaunošanu. Pretējo pušu satikšanos īstajām kaujas uguns pārtraukšanas sarunām gan atkal ietekmē jauns faktors: komūnistu apvainojums amerikāņiem, ka viņi esot ruŗķi pārkāpuši neitrālās rajonā nometot vairākas tāti, apspriežu vietas Panmunjobumbas, kas nogalinājušas kādu 12 g.v. korejiešu zēnu un citus ievainojušas. Tas esot noticis pagājušā piektdienā.

Uz notikuma vietu bija devusies AN izmeklēšanas komisija pulkv. Don Darova vadībā. Komisija aplūkoja nogalināto zēnu, iztaujāja tā vecākus un citus liecinieckus, kā arī pārbaudīja skrambas ceļā. Atgriezies no Panmunjomas, pulkv. Don Darrovs nepublicēja izmeklēšanas rezultātus, bet par novēroto viņš ziņos sabiedroto galvenajam pārstāvim pamiera sarunās viceadm. Turneram Džojam vai arī tieši ģen. Ridžvejam. Pēc atgriešanās plkv. Don Darrovs vienīgi paskaidroja, ka paredzēts priekšsarunas turpināt.

Pekingas radio jau pasteidzies deklarēt, ka tālākas pamiera sarunas ir atkarīgas no tam, kā amerikāņi izturēsies jaunā „incidenta" lietā.

Ziemeļkorejiešu premjērs Kim Il Sungs un sarkano ķīniešu ģen. Peng Te Huai savā paziņojumā ģen. Ridžvejam, ka viņi piekrīt pamiera sarunu atsākšanai, ierosina radīt plašu neitrālo joslu, kas no Kesongas virzītos cauri Panmunjomai uz Munsanu, kamēr Ridžveja pretpriekšlikums paredz šauru joslu ap pašu Panmunjomu.

Drošības Padome neatrisina britu — irāniešu strīdu

Irānas iebildumi pret Apvienoto Nāciju Drošības Padomes ieaicināšanos irāniešu un britu naftas strīdu pamato pieņēmumu, ka šī sarežģītā problēma, ja tā vispār ir abām pusēm pieņemami atrisināma, nav nokārtojama AN Drošības Padomē.

Tādu atzinumu izteikuši vairāki Drošības Padomes locekļi pēc pēdējās sēdes. Pirmdien paredzēts nobalsot par britu iesniegto rezolūciju, kas prasa, lai abas puses vienojas, bet ir šaubas, vai britiem izdosies saorganizēt tik daudz balsu, lai viņu priekšlikumu pieņemtu. Esot palielinājies to valstu skaits, kas līdzīgi PSRS atturēšaties no balsošanas. Kā ieinteresētam partam tas jādara arī pašai Lielbritanijai.

ASV delegāti ārpus oficiālajām sēdēm pūlas savest pie kopēja galda abas puses. ASV galvenā delegāta vietnieks Drošības Padomē Ernests Gross atkal sastapās ar Irānas premjēru Mosadeghu. Pēdējais pēc tam apspriedās arī ar Indijas pārstāvi Benegalu Rau. Šķiet, tie ir mēģinājumi meklēt bāzi izlīgumam ārpus šī foruma. Kaut gan Indija bija viena no tām, kas pirmā prasīja britu un irāniešu naftas strīdu nodot izšķiršanai AN.

VENECUĒLA APSPIESTA SACELŠANAS

Karakasa. — Sestdien, 13. okt., jau pašā sākumā apspiesta sacelšanās pret Venecuēlas valdību. Dumpinieki bija noteikuši sacelšanās sākumu agrā rīta stundā un bija paredzējuši nogalināt valdošās Juntas locekļus.

Terrora akti vienlaicīgi sākās lielākajā daļā Venecuēlas pilsētu. Pēc līdzšinējām valdības ziņām vismaz upuru skaits nav liels: ap 10 nogalināto, gan prāvāks skaits ievainoto.

Iekšlietu ministrs radiofonā paziņoja, ka sacelšanos organizējuši komūnisti un dažas aizliegtas partijas. Viņš arī paskaidroja, ka valdības rokās nokļuvušie dokumenti atklājot vainīgos, kas paredzējuši uzņemt saskari arī ar valdību un armiju.

Gluži militāra Junta radās 1945. gada oktobrī, kad intellektuāļu un jaunu virsnieku grupa pārņēma varu valstī, gāžot prezidentu Isajas Medinas Angaritas valdību.

ARĢENTĪNAS GAĻA UZ LIELBRITANIJU

Buenosairesa. — Tirdzniecības aprindas ziņo, ka Argentīnas valdība nolēmusi nekavējoties atjaunot saldētas gaļas produktu sūtīšanu uz Lielbritaniju.

Gaļas sūtījumi uz Lielbritaniju agrāk notika plašos apmēros, bet pēc. š. g. 14. augusta tos pārtrauca.

IGNORĒ PSRS IEBILDUMUS

Vašingtona. — Valsts Departaments publicējis paskaidrojumu, ka Rietumi ignorēs PSRS iebildumus un turpinās gatavošanos Itālijas miera līguma revīzijai.

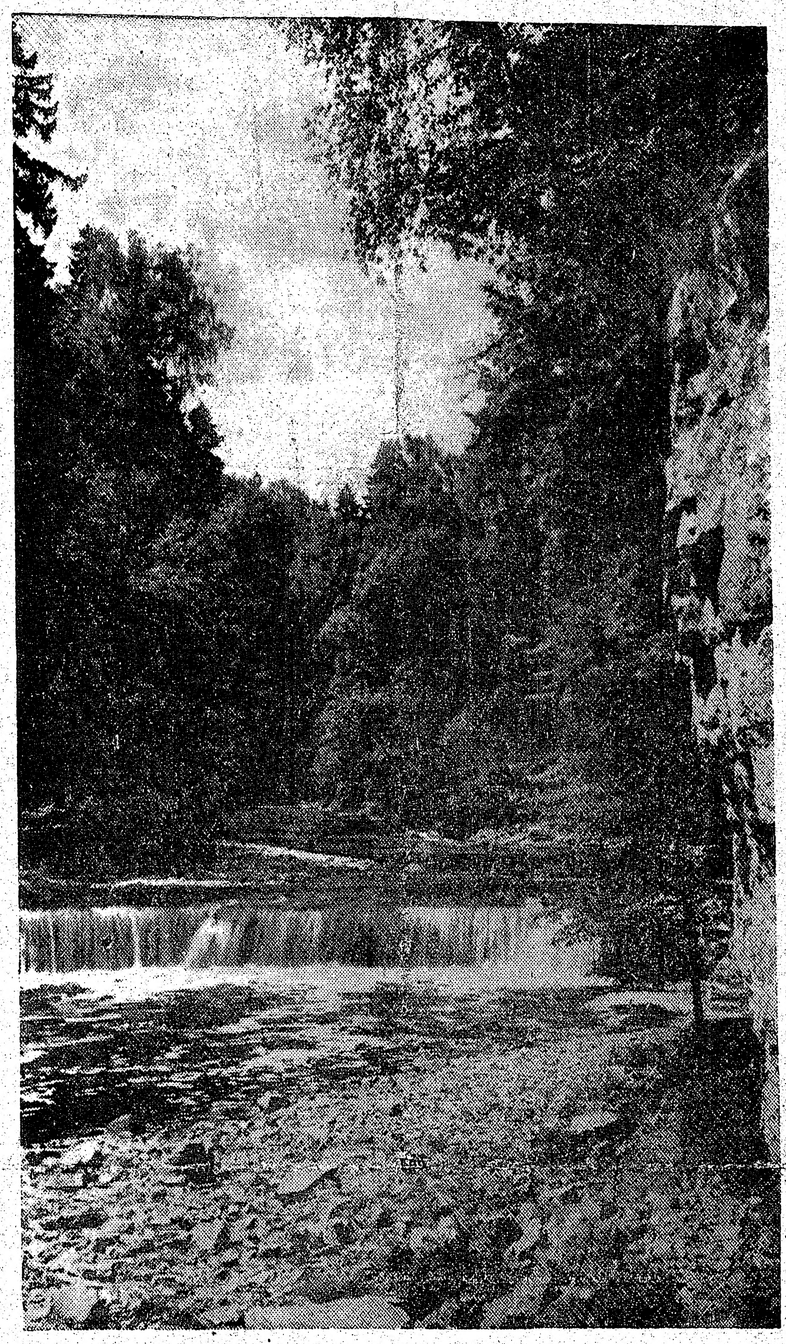

PĒRSES ŪDENSKRITUMS PIE KOKNESES

Latviešu kopējās intereses pirmajā vietā

Daugavas Vanagu Padome Savienotajās Valstīs sanāca savā pirmajā kopsēdē sestdien, 13. oktobrī, Nujorkā Bethovena namā. Apsprieda svarīgākās problēmas organizācijas dzīvē un noteica vadlīnijas turpmākam darbam, nozīmīgākos lēmumus dokumentējot īpašās rezolūcijās.

Pirmo sēdi atklājot, Padomes locekļus uzrunāja tās priekšsēdis, DV pārstāvis ASV Arvīds Līdacis, īsos vārdos skaŗot apspriežamās problēmas un ar gandarījumu atzīmējot darbu, ko veikusi Daugavas Vanagu saime ASV un organizācijas lielais labvēļu pulks. Sirsnīgiem un uzmudinājiem vārdiem Padomi telegrafiski sveica Daugavas Vanagu priekšnieks Vilis Janums.

Sēdē piedalījās DV Pārstāvības ASV amatpersonas, sešu apvienību priekšnieki un sekretāri un trīs kopu pārstāvji, kopskaitā 15 personas. Intensīvs apspriežu darbs, kas iesākās jau ar atklāšanas stundu, plkst. 12 dienā, turpinājās līdz plkst. 2 naktī. Diskusijās, kas daudzkārt skāra visai svarīgus ne tikai DV, bet visas trimdas saimes jautājumus, kuŗi nav atstājami laika plūdumam, bet neatliekami atrisināmi, aktīvi piedalījās visi sanāksmes dalībnieki; ikviens ar latviešu tēvzemes sarga atklātību un patiesīgumu izsacīja savus ieskatus.

Un vienmēr, meklējot kādai problēmai labāko atrisinājumu, vispirms centās jo pilnīgāk uztvert un ievērot latviešu tautas kopējās intereses.

Pārrunājot plaši izvērsto aprūpes darbu, kam savu devīgu atbalstu devusi liela daļa ASV latviešu, atzina, ka palīdzībā tautiešiem Vācijā, Austrijā un ASV nedrīkst apsīkt, bet aprūpes darbs šai virzienā vēl vairāk aktivizējams.

Apspriežot vairākus svarīgus sabiedriskās dzīves jautājumus, atzinumus izteica rezolūcijās:

1. Daugavas Vanagi stāv par neatkarīgu Latviju, neatkarīgu tautu saimē, kas vienota starptautiskiem pienākumiem un tiesībām.

2. Atzīstot ASV par galveno cīnītāju spēku pret visas cilvēces ienaidnieku — Padomju Savienību un komūnismu, Daugavas Vanagi ASV visiem spēkā esošiem līdzekļiem palīdzēs ASV valdībai cīņā pret komūnismu.

3. Nolēma atklāt presē diskusijas, attieksmē uz Latvijas vēlamo demokratisko valsts formu, pēc kam šo jautājumu pārrunāt DV apvienībās un kopās un rezultātus pārspriest un saskaņot DV Padomē ASV.

4. Atzīst, ka Brīvās Eiropas Komitejas Latviešu Konsultātīvās Kopas locekļi lietderības labad būtu izraugāmi demokratiskā ceļā un ka kopā uzņemami DV delegāti, kas būtu jāizrauga DV vadībai.

(Sīkāku ziņojumu par sanāksmes norisi un pārrunās skartajiem jautājumiem ievietosim nākamajā numurā.)

Karalis atveseļojas

Londona. — Jaunākais piecu galma ārstu parakstītais biļetens par kaŗaļa Džordža 6. veselības stāvokli ziņo: „Pēdējās 5 dienas kaŗaļa veselības stāvoklis nepārtraukti uzlabojas."

Britu monarcha atveseļošanās ir tik strauja, ka karalis jau tuvākajās dienās varēs atstāt savas telpas. Bekinghemas pilī un dotīes uz savu īpašumu Vindzorā.

Saspīlējums Ēģiptē nemazinās

Ēģiptes valdībai Aleksandrijā pag. nedēļas beigās iesniegts jauns priekšlikums, kas nosaka Tuvo Austrumu aizsardzību, paredzot, ka šajā aizsardzības sistēmā kā pilnīgi līdzvērtīgi partneri ir ASV, Lielbritanija, Francija, Ēģipte un Turcija.

Austrālija, Jaunzēlande un Dienvidafrika, kam Tuvos Austrumos ir arī īpašas drošības intereses (sakaru līnijas) principā atbalstā jauno priekšlikumu.

Ja šos priekšlikumus pieņemtu, tad britu militārās bāzes pie Suecas kanāla nokļūtu sabiedroto rīcībā un būtu pakļautas ēģiptiešu kontrolei.

Ēģiptes valdībai iesniegtais Tuvo Austrumu aizsardzības organizācijas radīšanas priekšlikums nosaka tikai principus, bet ne detaļas.

Britu oficiālās personas cer, ka iedzīvinot jaunos priekšlikumus būtu apmierinātas ēģiptiešu prasības attieksmē uz Suecas kanāla britu militāriem spēkiem.

Pašā Ēģiptē britu priekšlikums uzņemts ledaini vēsi. Tālab pagaidām nav iemesla par sasprindzinājuma mazināšanos britu ēģiptiešu starpā.

Trauksme Ēģiptē

Kairo. — Apbruņotām ēģiptiešu kaŗaspēka vienībām uzdots būt trauksmes stāvoklī, lai tās būtu sagatavotas pēkšņai pārvietošanai un rīcībai. Britu vienībām, kas stāv sardzē Suecas kanāla territorijā, savukārt ir pavēlēts liegt ieročus, ja tām uzbrūk. Kairo izsludināts iznēmuma stāvoklis.

Briži gaļavo pretsolus

Kairo. — No oficiāliem avotiem saņemtas ziņas vēstī, ka Ēģiptes neiecietībai un dusmām pret Suecas kanāla britu kaŗaspēku drīz vien sekos reāli soļi. Ēģipte gatavojas izsludināt britu vienības par ienaidnieka spēkiem un atsaukt visas privilēģijas, ko britu kaŗaviri baudīja līdz šim.

Jau izstrādāts priekšlikums par divu agrāku līgumu atcelšanu. To šajās dienās izlems parlaments. Līdzšinējā situācija liek apgalvot, ka parlaments arī pilnam pieņems šo priekšlikumu.

Anulēšanai nolemtie līgumi no drošināja britiem tiesības pie Suecas kanāla turēt 10.000 kaŗaviru, 400 lidotāju, kā arī priekšrocības piegādes un sakaru izmantošanā.

Britu oficiāla informācija savukārt informē, ka Lielbritanija tomēr ir sagatavojusies paturēt visas tiesības, ko tai piešķir minētie līgumi un britu bruņotie spēki Ēģiptē nav visai norūpējušies par jauniem līgumiem.

Anglijas ārlietu sekretārs Morisons bija aicinājis pie sevis augstākus militāro iestāžu vadītājus. Par apspriežu tematiku nav oficiālu ziņu, laikraksti ir tais ieskatos, ka pārrunāti pretsoļi ēģiptiešu jaunajai politikai, kas noraida katru sadarbību ar britiem.

„Ja apstākļi prasīs, briti nevairīsies spert militārus soļus, lai savas vienības paturētu kanāla sardzē," vēlāk deklarēja Morisons.

Britu avoti tālāk vēstī, ka viņi nav īpaši nobažījušies par ēģiptiešu draudiem pārtraukt piegādi un sakaru līnijas uz angļu vienību apmešanās vietām. Briti varot iztikt ilgu laiku arī bez tā, jo viņu rīcībā esot pravāki krājumi vienību noliktavās, kā arī pašiem sava sakaru sistēma un savas spēkstacijas.

„Ja Ēģipte blokēs kuģu piegādes līnijas, tad apgādāsim savas vienības gaisa ceļā," drošina britu informācijas avoti.

Prasa angļu padzīšanu

Kairo. — Tūkstošiem ēģiptiešu demonstrantu Kairo ielās un pulcējas sanāksmēs, kur ar austrumniecisku temperamentu apliecina savu atbalstu valdībai, kas prasa britu padzīšanu no Suecas kanāla un no Sudānas.

„Nost ar angļiem!" ir galvenais saukļu runātāju sauklis, kam vētraini atbalsojas demonstrantu piekrišanas saucieni.

Vēl tālāk iet nacionālistiskās organizācijas. Vairāki tūkstoši Ēģiptes Moslema brālības locekļi kategoriski prasa, lai valdība izdod deklarāciju, ka Ēģipte ir kaŗa stāvoklī ar Lielbritaniju. Moslemiešu brālība ir otra lielākā partija Ēģiptē.

Par spīti lielajam pretārzemnieciskajam noskaņojumam, stāvokli pilsētās un laukos pilnīgi pārvalda policijas spēki. Neļaujot iekaisušiem demonstrantiem pārvērst nemierus asiņainos notikumos.

Britu un franču pārstāvji iesnieguši valdībai protestus pret demonstrantiem, kas aizskāruši un sapostījuši amerikāņu, angļu un franču īpašumus.

Vafdistu partijas jaunatnes komiteja izdevusi uzsaukumu, kas aicina ieturēt mieru un kārtību. Komiteja nožēlo nesolīdu izrīcību pret ārzemniekiem un nosauc to par neapdomātu soli.

Tirdzniecības pasākumi aizslēgojuši logus, lai pasargātu tos no sapostīšanas.

Ļoti aktīvi demonstrācijās piedalās studenti. Kādā sudāniešu studentu sapulcē pie Kairo universitātes vairāki runātāji prasīja britu pilnīgu padzīšanu no viņu zemes. Citi prasīja izbeigt ārzemnieku virskundzību. Citi: Mēs vēlamies vienu troni, vienu karali, vienu Nilu."

Visas ēģiptiešu grupas, kas dažkārt neparāda slavējamu vienību, vienoti atbalsta premjēra Mustafa Nahas Pašā centienus anulēt abus angļu un ēģiptiešu nolīgumus, kas saista ēģiptiešu rokas.

Kairo atturīga

Kairo. — Ēģiptes ārlietu ministrs Muhameds Salehs Edins sestdien pieņēma audiencē Savienoto Valstu, Lielbritanijas, Francijas un Turcijas vēstniekus, kas ēģiptiešu valdības pārstāvim solīja visiem spēkiem atbalstīt britu priekšlikumu par Ēģiptes uzņemšanu Tuvo Austrumu aizsardzības sistēmā.

Pēc pieņemšanas ēģiptiešu ārlietu ministrs paskaidroja preses pārstāvjiem, ka viņš pieņēmis britu priekšlikumu tikai zināšanai, bet pats priekšlikums neesot sastādīts tādā veidā, kam Ēģipte varētu pievienoties.

ETLIJA IZREDZES AUG

Sabiedrības noskaņojums sveŗas strādnieku partijas labā. Čerčils joprojām pārliecināts par uzvaru un gatavo ministru sarakstu. Īdens izraudzīts ārlietu sekretāra postenim. Gaitskelu nomainītu Butlers.

Londona. — Preses ļaudis un citi, kam labi pazīstams sabiedriskās domas noskaņojums, vēstī, ka konservātīvie zaudējuši vairākus faktorus, kas vēlēšanu kampaņas sākumā vairoja viņu uzvaras izredzes. Vairojoties to skaits, kas, šķiet, savas balsis nodošot par strādnieku partiju. Šī vēlētāju pārorientēšanās Etlija labā vēl turpinoties.

Pašlaik gan esot sajūta, ka pārsvars, kaut arī neliels, tomēr esot Čerčila partijas pusē. Ja vēlēšanas notiktu jau šodien, bet nevis 25. okt., kā paredzēts, tad Čerčils puslīdz droši kļūtu jaunais premjērs. Ja vēlēšanu kampaņa turpinātos vēl mēnesi, tad par samērā drošu uzvarētāju varot paredzēt Etliju.

Čerčils pats tomēr arvien ir pārliecināts, ka konservātīvie uzvarēs, un paspējis jau gandrīz pilnīgi pabeigt noslīpēt jauna ministru kabineta sarakstu. Tālab, konservātīvo uzvaras gadījumā ārlietu sekretāra amatā Morisonu nomainīs Antonijs Īdens. Viņam Čerčils esot piedāvājis apakšnāma līdera vietu, kamēr pats Īdens vēlējies ārlietu sekretāra posteni vai neko.

Gaitskelu nomainītu Butlers. Konservātīvo partijas priekšsēdis Vultons arī atgrieztos valdībā un kļūtu pārtikas un lauksaimniecības ministrs. Zināmi vārdi arī citu ministru postenīem, bet varbūt ir lieki visus tos nosaukt, jo kāda Čerčila drauga vārdiem izsakoties: Čerčils ne vien sācis skaitīt cāļus, pirms tie izperēti, bet jau tos ietērpis drānās un licis viņiem solot.

ŠĪNI NUMURA:

* LATVIEŠU KOPĒJĀS INTERESES PIRMAJĀ VIETĀ (1:3)
* SASPĪLĒJUMS ĒĢIPTĒ NEMAZINĀS (1:6)
* ETLIJA IZREDZES VĒLĒŠANĀS VAIROJAS (1:4)
* DEPORTĒTIE LATVIEŠI NĀVES ĒNĀ (3:6)
* MONTREĀLAS LATVIEŠU TEATRA VIESOŠANĀS TORONTO (4:5)
* VAI MŪSU BĒRNI IZAUGS PAR LATVIEŠIEM (6:3)

LATVIJA

ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

PĀRDOMAS SVEŠUMĀ

VALTERS ZIRNĪTIS

Ir savādi Savienotajās Valstīs vērot latviešu ģimenes, kas te pavadījušas jau daudzus gadu desmitus un neapšaubāmi pilnīgi iejutušās amerikāņu paražās, tikumos un arī domāšanā. Ja mēs, jaunatbraucēji, apziņā skaitām šeit pavadītos mēnešus un dažus gadus, tad tie, kas šeit nodzīvojuši ilgāku laiku, pat visu mūžu, to reģistrē zemapziņā. Atmiņas par dzimteni viņiem ir kāds tāls, sens sapnis.

Ir daudz jauku un skaistu piemēru, kur vecie Amerikas latvieši pavēruši savus durvis jaunatbraucējiem, dodot pajumti, sagādājot darbu un sniedzot citāda veida atbalstu. Ir zināmi arī gadījumi, kur ģimenes galvas — latvieši jau miruši, bet mīlestība uz latviešu tautu viņu ģimenēs palikusi, kaut arī tās vairs nerunā latviešu valodu.

Dzīvodami svešumā, ar katru dienu mēs sāksim skaidrāk atzīst, ka mūsu dzimteni un tautu var kaisti mīlēt ne tikai dzīvojot Latvijā, bet arī ārpus tās. Jo vairāk mēs klūsim līdzīgi tiem, kus sen ārpus tēvu zemes robežām, jo vairāk mēs sapratīsim, ka visdziļāk mūsu sirdīs slēpjas vesels un nebojāts latvieša kodols. Šis kodols — nacionāla dzīvība. Labvēlīgos apstākļos tā plauks un sazels krāšņā latvietības apziņā.

Mums, jaunatbraucējiem, jāsagādā piemērota augsna nacionālajiem dīgļiem, kas neiedragāti un dzīvīgi glabājas veco latviešu sirdīs visā pasaulē. Un, vai ir dibināts pamats tiesāt kādu pārtikušu tautieti, kas šeit dzīvo ilgāk par mums? Vai tikai viņas meklējama vaina? Varbūt bez vainas nav arī mūsu agrākā nostāja, ka tagad pacēlušies pārpratumi veco un jauno starpā? Šos jautājumus pārcilājot, atgādināsim sev kā mēs paši atcerējāmies savus tautiešus svešumā tos laikos, kad paši dzīvojām pārticīgi savā dzimtenē? Vai Lietuvas valsts un tauta mums šeit nebūtu labs piemērs? Tā visus miera laika gadus uzturēja ciešas saites ar tautiešiem ASV. Jo dzīva bija sadarbība garīgajā plāksnē, arī materiālajā. Šos salapojušos tautas zarus viņi tuvināja un piesaistīja stiprāk klāt pie spēcīgā vaiksts koka.

Bet mēs, ko mēs darījām un ko dažkārt darām vēl tagad? Mēs saucam viņus par atlūzušiem tautas miesai un mēs laužam viņus vēl vairāk, tagad paši stāvēdami uz šiem zariem.

Diers vien zina, cik daudz bija tādu, kas pirms mums devās šurp ar atziņu nekad vairs nespert kāju uz latviešu zemes. Iemesli, kas mums nav zināmi, daudzkārt ir bijuši tādi, ka viņiem nācies pieņemt šo atrisinājumu, kā labāko no iespējamiem.

Ja arī kāds reiz varbūt atlūzis no mums, tad tomēr rodoties pateicīgiem apstākļiem, viņā modīsies snaudoša apziņa, un saprātīgas palīdzības rezultātā šāds zars var tikt pienaudzēts Latvijas tautas salapojušam kokam, kas nes dzīvību tālāk no paaudzes uz paaudzi.

Šinī apziņā atkal šo gadu gaidīsim mūsu tautas lielāko un svētāko dienu — 18. novembri, dziļā ticībā, ka mums reiz lēks atjaunotās mīļās Latvijas brīvības saule. Tikai tad gan atkal dzīvosim un strādāsim tā, lai mēs būtu šīs lielās un svētās brīvības cienīgi. Katrs neapdomāts vārds mūs attālinās no šīs brīvības. Mūsu algriešanās tāpat būs ciešanu un ciņas ceļš, un tikai ciņas vairogs un skaidra latviska sirds būs vērtīgas mantas.

Tādā apziņā gaidīsim ikviens savu svētku dienu un radīsim iespēju sasaukties ar ikvienu latvieti, kādā kontinentā tas arī atrastos un cik ilgi katrs būtu projām no Latvijas, ja vien viņš dziļi sirdi slēpj latvietības dīgli, kurš var sazaļot par svētību mūsu tautai un zemei. Arī svešumā dzīvojot, neaizmirsīsim, ka esam savas brīvās nākotnes kaldinātāji, ne bēgļi, bet cīnītāji, kas kopā pulcējušies vairāk veiks.

LATVIEŠU SAIME AMERIKĀ AUG

13. oktobrī ar kuģi „Gen. Mac Rae" no Bremerhafenas Ņujorkā ieradās grupa latviešu, kam pavērtas ceļš uz pastāvīgu un labāku dzīvi Amerikā.

Iebraucēju grupā šādi tautieši:

Teodors un Doroteja Amatnieks; Juris Balodis; Sofija un Olga Bindars; Viktors un Arija Briedis; Al. Cigons; Olģerts, Alma, Ilze, Dace un Mārtiņš Diķis; Pāvils un Lidija Dmitračenoks; Teodors, Erika, Valda un Marija Dreimanis; Aleksandrs un Elza Dzenītis; Arnolds un Marija Ģirupnieks; Jūlijs Heisters; Ojārs, Regina un Austra Kiršteins; Henrijs, Elza un Alda Kirulis; Vilis Kļaviņš; Ilma Kleins; Roberts un Boļeslava Kovsikovs; Alfrēds Krūtainis; Vilis un Marija Kūlnieks; Augusts un Jēkabs Kušķis; Pauline Lācis; Jēkabs un Emilija Lakstīgala; Gaida Leitiņš; Laimonis Martinsons; Leopolds un Monika Melngailis; Roberts, Vilma, Biruta un Arnis Mikus; Gunārs, Janina un Māris Ozols; Eižens, Elfrida, Jānis un Juris Plalfers; Kārlis un Anna Plinte; Jānis Pogulis; Marija Pupa; Alma Purvītis; Elize Serensens; Arnolds, Ludmila un Vija Straume; Jānis Tarando; Hermanis un Marija Trudents; Eduards Vallens; Bruno Valters; Miervaldis un Jānis Veiss.

Sirsnīgi sveicam tautiešus Jaunajā pasaulē un jaunajā dzīvē.

Modībinājies teātŗa ansamblis Ņujorkā

Ņujorkas latviešu teātŗa darbinieki šinīs dienās bija aicinājuši uz apspriedi visus Ņujorkā un tās tuvākā apkārtnē dzīvojošos profesionālos aktierus. Sapulcējušies vienojās dibināt profesionālo aktieŗu ansambli. Tā dalībnieki ir šādi 17 aktieŗi: Maiga Damroze, Helga Gobzine, Tonija Kalve, Ņina Melnbārde, Skaidrīte Pence, Hilda Prince, Austra Šteinberga, Milda Zilava, Pēteris Dumpis, Kārlis Ģērmanis, Ansis Mitrevics, Rūdolfs Mucenieks, Jānis Neimanis, Olģerts Parņickis, Jānis Šābērts, Osvalds Uršteins un Jēkabs Zaķis. Par ansambļa vadītāju ievēlēja Uršteinu, par režisoriem — Uršteinu un Melnbārdi, par dekorātoru — E. Dajevski, par administrātoru — Zaķi, par tehnisko vadītāju — Ģērmani, par kasieri — Dumpi un par apgaismotāju — Teo Krūmu.

Sapulcējušies nolēma uzturēt ciešu kontaktu ar ALA un par pārstāvi Kultūras Birojā Teātŗa Kopā ievēlēja Uršteinu. Ansamblis piedalīsies arī Apvienotās Ņujorkas Latviešu Padomes darbā, kur par pārstāvi izraudzīts Šābērts.

Teātŗa repertuāru izraudzīs īpaša komisija, kuŗā ieiet abi režisori un no aktieŗiem — Zaķis un Parņickis. Galveno vērību piešķirs latviešu oriģināldarbu jaundarbiem. Paredzēts stāties arī pie jaunas latviešu aktieŗu paaudzes veidošanas.

Lielais laimests latvietim

Jānis Mužiks, Latvijas dzelzceļu virsvaldes ilggadēja darbinieks, Rietumaustrālijas palīdzības loterijā laimējis 3002 mārciņas. M. allaž bijis iecienīts darbinieks un izpalīdzīgs kollēga. Pēc laimesta saņemšanas J. Mužiks atstājis darbu Rietumaustrālijas dzelzceļu darbnīcās, kur līdz šim strādājis par mehaniķi, lai pārceltos uz Melburnu pie meitas un znota.

JAUNUMI SKAUTU DZĪVĒ

Skautu priekšnieks piesūtījis norādījumus vadītāju turpmākam darbam, kuŗos starp citu uzsver:

„Kādreiz zēnus mudināja mācīties tās zemes valodu, kurp bija paredzēts emigrēt. Tagad, kad vairums zēnu emigrējuši, redzam, ka jaunajā vidē tie ātri piesavinās svešo valodu un paražas. Vadītāju pienākums tagad ir atbalstīt svētdienas skolu centienus: saglabāt tīru latviešu valodu, sniegt ziņas par Latvijas pagātni, Latvijas dabu, un uzturēt ilgas pēc tās."

Patlaban visā pasaulē darbojas 52 latviešu skautu vienības: ASV — 5, Austrālijā — 9, Anglijā — 11, Argentīnā — 1, Kanadā — 5, Vācijā — 10, Dānijā — 1, Zviedrijā — 10. Skautu pilnvarnieku padomes priekšsēdētājs V. Klētnieks tagad. adrese ir: Bondville, Vt., USA, bet skautu pr-ka A. Raiskuma: 411 N. W. Park St., Oklahama City, Okla, USA.

Skautu un gaidu žurn. Ugunskurs, kuŗa saturs piemērots arī ts. „neorganizētai" jaunatnei, iznākuši jau divi numuri un drīzumā iznāks trešais. Redakcija žurnāla saturu veido, lai palidzētu pasaules tālēs izkaisītajai latviešu jaunatnei augt un palikt vienotai — Latvijai.

ASV Ugunskuru var pasūtināt, iesūtot 1 dol. par trim numuriem: Mr. R. Čaks 226 So. 76th St., Milwauke 14, Wis., bet Kanadā: Mr. J. Deksnis 327 Carlton St., Toronto, Ont. ap

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

Knuta Lesiņa vakars

Rakstnieka Knuta Lesiņa vakaru rīko Otto Krolla mākslas aģentūra, svētdien, 24. oktobrī, pl. 2. 800 So. Halsted St. Ieejas maksa $1.25.

Tēvija dzied

Ceļojumam uz Kanadu pošas viru dubultkvartets Tēvija. Šis saskaņīgais ansamblis, kuŗa vārds visiem labi zināms, visnotaļ stiedzies doties turp, kup tiekušās mūsu laužu labākās domas. Labos laikos Tēvija skandināja dziesmas Rīgas radiofonā, skaudrajās ciņu dienās Tēvijas vīri mēroja ceļu uz kaujas laukiem, lai ieročiu mēlēm uz mirkli apklustot, veldzētu kaujinieku sirdis. Svešatnē apciemo latviešu pulciņus un pulkus, kam sirdis alkst latviskas dziesmas.

Tēvija dzied: 20. okt. Hamiltonā, 21. oktobrī — Toronto, un 22. oktobrī — Londonā; atceļā uz mājām ASV: 23 okt. Ditroitā un 24. okt. Grand Rapidos.

Baznīcas pārvaldes sēde

Latviešu ev.-lut. Baznīcas Pārvalde sanāks uz sēdi 20. oktobrī, plkst. 1 dienā Ņujorkas Latviešu draudzes namā. Sēdē piedalīsies archibīskapa vietnieks prāvests J. Kuļlītis.

Pēc sēdes notiks ASV austrumu piekrastē dzīvojošo latviešu mācītāju apspriede.

ZIŅAS NO EIROPAS

IRO misija Dānijā

IRO darbībai noslēdzoties, IRO misija Dānijā jūtami sašaurināsies, jo, kā informē, tad ar 1. oktobri vēl atlikušā—vienīgā IRO nometne likvidējas un pāriet Sociālās ministrijas pārziņā.

Ja neradīsies kādi grozījumi bēgļu jautājumā, tad ar 31. decembri š. g. IRO izbeigs kārtot arī emigrācijas lietas un pāries likvidācijas stāvoklī.

IRO paskaidro, ka pastāv nodoms visus, kuŗiem tiesība uz IRO ekonomisko palīdzību (kā Dānijā, tā arī Zviedrijā) uzaicināt un pieteikt vīzas izceļošanai līdz 30. novembrim, lai mēneša laikā tos visus varētu norīkot uz transportiem.

Svarīgi lēmumi sagaidāmi IRO ģenerālpadomes sesijā no 18. okt. līdz 1. nov. Uz šo sesiju dosies arī IRO misijas Dānijā šefs Vorstrups.

Ir iespējams, ka ceļa naudas kārtos arī IRO likvidācijas periodā, t.i., līdz 1. 4. 52. Pagaidām, saprotams, ar to rēķināties nevar, jo tikai priekšā stāvošajā sesijā, cerēsim, ka to izlems.

Šinī pašā sesijā, domājams, runās un lems par vēl daudzo bēgļu Eiropā un citur starptautisko aizsardzību.

B.

Baznīcas pārvaldes darbs

Baznīcas pārvalde Lielbritanijā savā š. g. 26. septembŗa sēdē, kuŗā piedalījās prāv. E. Bergs, ministrs K. Zariņš, J. Paegle, mācītāji R. Aboliņš un R. Mužiks, nolēma noturēt Londonā ev.-lut. dievkalpojumus divas reizes mēnesī, kuŗos spredikos pēc zināmas kārtības visi Anglijas mācītāji.

Pārrunāja notikušo bērnu atpūtas nometnes norisi, ko atzina par ļoti labi izdevušos. Bērnu, bērnu vecāku un audzinātāju atsauksmes ir ļoti labas, un ir nodoms šo darbu vēl tālāk izveidot un padziļināt, jo tam ir liela reliģiski—nacionāla audzinātāja nozime. Audzināšanas programmu nākošajam gadam uzdeva izstrādāt prāv. B. Federam, kuŗu arī izraudzīja par svētdienas skolas darba referentu Anglijā.

Atzina, ka baznīcas metrisko grāmatu norakstiem ir jāglabājas Baznīcas pārvaldē, tāpat arī ierosināja jautājumu par Latvijas uz Vāciju kaŗa laikā pārvesto baznīcas archīvu atgūšanu.

Valdmanis Zviedrijā

Stokholmā šajās dienās ieradās Dr. A. Valdmanis, kas pavada Ņufaundlendas ministru prezidentu Smolvūdu viņa Eiropas ceļojumā. Pirms ierašanās Zviedrijā viņi jau bija paspējuši apmeklēt Vāciju, Beļģiju, Šveici un Dāniju, bet tālāk dosies uz Norvēģiju un Angliju.

Ņufaundlendas delegācija apspriedās ar zviedru valdības un rūpniecības un tirdzniecības nozaŗu pārstāvjiem par savstarpēju saimniecisku attieksmju aktīvēšanu. Dr. A. Valdmanis tikās arī ar latviešu sabiedriskās dzīves vadītājām personām. Nacionālā fonda pārstāvji pasniedza Ņufaundlendas premjēram Smolvūdam un Valdmanim aizvesto sarakstus un Latvijas vēsturi angļu valodā, lai viņi tos varētu likt lietā, balstot ciņu pret Maskavas tiranniju.

Atbildot fonda pārstāvjiem, Smolvūds apliecināja:

„Neesmu Latvijā bijis, neesmu to redzējis. Visvairāk mīlu savu zemi, bet otrā vietā Latviju. Man pazīstama tās vēsture, jūsu tautas ciešanas un grūtības trimdā. Šo nepazīstamo zemi esmu iemīlējis, par to jāpateicas Dr. A. Valdmanim un viņa kundzei, kas arī līdzi šinī ceļojumā. Tāpat jūsu inženieŗiem un tām 100 latviešu ģimenēm, kas atradušas patvērumu mūsu zemē."

LU gada svētki Eslingenā

š. g. 28. septembŗi atzīmēja arī Eslingenā pie Nekāras latviešu korporāciju kopa.

Piemiņas aktu kuplināja mūsu Universitātes beidzamā rektora prof. Burkevica uzruna, kuŗā profesors pakavējās pie universitātes dibināšanas vēsturiskiem notikumiem.

Sirsnīgos vārdos viņš suminaja Latvijas Universitāti un izteica pārliecību, ka viņas audzēkņi, kur tie arī dažādos kontinentos būtu, šodien drošā pulcējās kopā un svin saavs mīļās Alma mater dzimšanas dienu.

Pēc oficiālās daļas klātesošie alus vakarā dalījās atmiņās gan par saviem studiju gadiem, gan par dzimteni un draugiem tālumā.

Rosība Eslingenā

Kādreizējās lielākās latviešu kolonijas Eslingenas tagadējie iemītnieki organizējušies Latviešu Biedrībā, kam nesen notika pilnsapulce.

Biedrības valdē ievēlēti: A. Bērziņš, N. Graudums, E. Balodis, H. Batkovskis un O. Stelfs.

Revizijas komisijā: E. Ritsiks, A. Eglītis un P. Skudra.

Nolūkā nodibināt ciešāku kontaktu starp Eslingenā vēl palikušajiem tautiešiem, b-bas valde nodomājusi regulāri sarikot priekšlasījumu vakarus, aicinot šeit palikušos sabiedriskos darbiniekus nolasīt referātus par aktuāliem jautājumiem.

Pirmais priekšlasījumu vakars notika 5. g. 7. septembrī.

Dr. T. Sanders referēja par aktuāliem politiskiem jautājumiem, pēc kam pārrunāja tekošus dienas jautājumus.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

Nujorkā ieradies žurnālists Fricis Straziņš. Viņš ir viens no vecākajiem celmlaužiem latviešu preses druvā. Fr. Straziņš, kas jau pārkāpis 60. gadu slieksni, ASV iecelojа no savas pagaidu dzīves vietas Vācijā, Libekā.

*

Milvokijā sestdien, 6. okt., zuŗienes latviešiem bija sevišķa diena: viesojās CLT ar Mārtiņa Zīverta komēdiju Kīnas vāze. Izrāde ritēja visai raiti un skatītāju interese augšņ auga. Kaut gan laiks bija ļoti nelabvēlīgs, jo visu dienu un vakaru lietus nemitīgi lija, apmeklēts bija sevišķi labi un publika sumināja viesus aplausiem.

o

Kultūras nedēļā Čikagā bija sarīkota izstāde, kuŗā varēja apskatīt etnografiskus priekšmetus, grāmatas, kas izdotas Latvijā un ko tautieši bija atveduši līdz Čikagā. Redzamā vietā novietota veca kokle.

Kultūras nedēļas sarīkojumos iesilpa arī gleznotāja Jāņa Kalmītes referāts par mākslu. Kalmīte pieminēja mūsu mākslas augstos sasniegumus un salīdzināja tos ar citu Eiropas tautu gleznieciību. Ārzemēs daudzi nemaz nezināja, ka latviešiem vispār ir kāda glezniecība, bet pamazām mēs viņus pārliecinājām ar panākumiem bagātām izstādēm mūsu kaimiņvalstīs, Skandināvijā, Čechoslovakijā un Rietumeiropā, kā mūsu māksla ir augstvērtīga. Pēc izstādes Čechoslovakijā, turienes laikraksti rakstīja: „Ir jauki, ka mēs, čechi, esam draugos ar to nāciju, kam tik augsta kultūra. Visielākais gandarījums mūsu gleznieciebai bija tas, ka pēc izstādes Francijā, Parīzes mākslas akadēmija nopirka sešus latviešu darbus. Z. K.

*

Ņujorkā Austrumeiropas un Viduseiropas trimdas politisko darbinieku sanāksmē pagājušā nedēļā latviešus pārstāvēja sūtnis Feldmanis, BEK Latviešu Konsultātīvās Kopas priekšsēdis V. Māsons un locekļi: Klive, Blodnieks un Bērziņš. Izstrādāts kopīgs memorands, ko iesniegs Apvienotajām Nācijām.

o

Čikagas latviešu Jāņa draudzes Dāmu komitejas bēgļu palīdzības daļa lūdz ziņot:

1) par slimiem, vientuļiem, grūtībās un bezpalīdzības stāvoklī nonākušiem tautiešiem, kam nepieciešama palīdzība; 2) par izdevīgām darba iespējām (pāri par 50 g.) un lētu dzīvokļu piedāvājumiem; 3) par tiem mūsu vidū, kas nevar atrast darbu, dzīvokli un spiesti dzīvot veselībai kaitīgos apstākļos un 4) par vecām latvju mātēm, kas laprāt palīdzētu uzskatīt bērnus, kamēr tēvs vai māte (vienīgais, pelnītājs) darbā.

Par minēto lūdz ziņot: mūsu draudzes bēgļu palīdzības daļas vadītājai Irēnei Točas, 6222 W. Henderson, Chicago 34; tel. darbā (ikdienas no plkst. 9—5) HA 7-8032, mājās MU 5-1007, vai māc. G. Straumanim, 2554 Logan Rd., Chicago 47; mājas tel. HU 6-0767.

NESNAUDĪSIM

Pārpratumu novēršanai LNAK Propagandas nozare vēlreiz paziņo latviešiem visās zemēs, ka Baigā Gada izdevums nav domāts tirdzniecībai. To izsūtīsim visām organizācijām un atsevišķiem latviešiem, kas pieprasīs propagandas vajadzībām, bet ne noglabāšanai grāmatu plauktā — par brīvu. Lūdzam vienīgi paziņot, kur un kam to nodomāts izdalīt vai piesūtīt un cik liels eksemplāru skaits vēlams. Ja iespējams, lūdzam pievienot pasta izdevumus.

Mūsu PN ir ļoti nabadzīga kopa, un līdzšinējie pasta izdevumi segti vairāk ar pašu darbinieku līdzekļiem. Nodaļa pašreiz beidz izsūtīt izdevumu vai visu zemju valdību pārstāvjiem, laikrakstiem un citām „stratēģiskām vietām". Tāpat, sadarbībā ar Daugavas Vanagu organizāciju, izsūtām tiem latviešiem un tām organizācijām, kas ar ziedojumiem piedalījās Baigā Gada apgādāšanā.

Ja kāds ziedotājs nebūtu uzdevis savu adresi vai to mainījis, bet vēlas izdevumu saņemt, lūdzam viņu uznemt sakarus ar nozari vai Daugavas Vanagu nodaļām.

Propagandas Nozare lūdz atsaukties tautiešus, kas gribētu uzņemties BG izplatīšanu savās darba vietās. Pašreizējais eksemplāru skaits ir visai ierobežots, tādēļ rēķināmies tikai ar dažiem desmitiem vienai darba vietai — atkarā no tās lieluma. Kaut gan vēl pašreizējie izdevumi nav nokārtoti (trūkst $143, kas segti ar privātiem aizņēmumiem), PN cer, ka tautiešu un mūsu organizāciju atsaucība pieaugs un varēsim laist klajā jaunu izdevumu, kura izmaksa tagad būs tikai ap 4-5 c par eksemplāru, nepasūtinot mazāk par 10.000 eks. Šī iemesla dēļ tad arī PN un Daugavas Vanagi paziņoja, ka tie tautieši, kas grib BG eksemplāru savam grāmatu plauktam un vēl līdz šim nav BG izdošanā piedalījušies, var to saņemt pret ziedojumu ne mazāku kā septiņkārtīgu brošūras izmaksu — 50 c. Tāpat PN aicina arī visus tautiešus, kas atbalstīja pirmā izdevuma izdošanu, nākt atkal talkā.

Mēs ticam, ka mūsu tautieši šo darbu novērtēs un saslēgsies rokām, lai darītu vismaz to, ko varam un spējam darīt.

LNAK Propagandas Nozare,
55 Elmwood Ave, Toronto
Tel.: LA 6310

DAUGAVAS VANAGI

AUSTRĀLIJA

DV Austrumu Austrālijas centrālā valde ar kārtējiem apkārtrakstiem informē organizācijas locekļus par DV darbību. S. g. 25. septembŗa apkārtraksts ziņo, ka jaunajā Austrumu Austrālijas DV centrālā valdē darbosies priekšnieks A. V. Lauva, priekšnieka biedrs un sarīkojumu vaditājs T. Dizenbaks, sekretārs J. Puide, kasieris A. Jaunkalns un biedrzinis A. Priede. Revizijas komisijā — J. Andersons, R. Abeltiņš un P. Zandbergs.

Jaunā valde nolēmusi, ka visa korespondence un naudas sūtījumi adresējami: „Daugavas Vanagi", Latvian Relief Society, P. O. Camberwell North, Vic., Australia.

AICINĀJUMS ORGANIZĀCIĀM

DV aicina visas latviešu organizācijas un draudzes Austrālijā sarīkot 11. novembŗa pieminas svinības ar nosaukumu „11. novembŗa vakarjunda". Šim gadījumam DV izstrādājusi īpašu vakarjundas tekstu, ko var pieprasīt A-A centrālai valdei.

JAUNA NODAĻA

Dzilongas nodaļas pirmajā biedru pilnsapulcē ievēlēti: priekšnieks V. Aufmanis, priekšnieka biedrs K. Kanna, sekretārs K. Raiskums, biedrzinis R. Balodis un kasieris J. Lazda. Nodaļa bija sarīkojusi groziņu vakaru, kas bija labi izdevies.

SARAKSTS

Tautiešu ziedotās summas ceļa naudai Tanžērā grūtībās nonākušiem tautiešiem.

V. Simanovskis, Toronto $5.00; R. Milskaudze, Greenock, Ont. $5: Mrs. A. D., Lētbridže, Alta $3.00; Kr. Ozols, Montreālā, $2.00; A. Krauklis, turpat $5.00; K. Lejiņš. Kelovnā, B. C. $1.00; A. Caune, Lētbridžā, Alta $1.00; K. Grīnvalds turpat $2.00; M. Burkāns, turpat $2.00; Z. Keršteins turpat $2.00; Dz. Suškovs turpat $2.00; Nellija Suškovs, turpat $2.00; Helena Jurēvica, Gladstonā, Man. $2.00. Kopā $34.00. Bez tam A. D. kundze Lētbridžā ziedojusi kaŗa invalidu atbalstam $5.00; Helena Jurevica, Gladstonā, Man. $3.00 tautiešu atbalstam Vācijā.

DV Kanadas valde

ZIEDOJUMI TANŽERAS LATVIEŠIEM CEĻA NAUDAI

E. Krauklis, Toronto, — $2.00; A. Gaidulis, Toronto — $2.00; P. Daugavietis, Toronto — $2.00; M. Kīns, Toronto — $2.00; J. Rēķis, Pionier Mine — $5.-; St. Purmalis, Vinipegā — $5.00; A. Rozenbergs, Hamiltonā — $2.00; J. Robežnieks, Hamiltonā — $1.00.

Visiem ziedotājiem Daugavas Vanagu sirsnīgs paldies.

DV Toronto nodaļas valde.

PĀRSKATS

par tautiešu aprūpei ziedotiem līdzekļiem un to izlietāšanu 1951. gada maija mēnesī.

I. Ienākumi.

Ienākumi sastādās no zemāk minētiem ziedojumiem:

Aboliņš M. un A. Wheelerville, Pa. $3.00; Andermanis K., Louisville Ky. $1.00; Aperāns Jānis, Cedar Falls Iowa $1.00; Bergmanis E., Luoisville, Ky. $2.00; Bergmanis D. turpat $1.00; Bērziņa M. turpat $2.00; Bērziņa Erna, Halifaksā, Pa. $3.00; Bērziņš Jānis, turpat $2.00; Bērziņš Jānis V., Mohnton Pa, $5.00; Bērziņš Ludvigs, Lebanon, Pa. $2.00; Berzinskis M., Louisville, Ky. $1.00; Briedis Gunārs, Harrisburg Pa. $2.00; Burkevics A. Louisville Ky. $1.00; Cinis M., turpat $1.00; Depner, Meryville, Pa. $1.00; Dreibergs L. Saginaw, Mich. $5.00; Duks K., Harrisburg, Pa. $1.00; Dūnis E., Louisville Ky., $1.00; Eche V. turpat $3.00; Erglis Lidija, Old Greenwich, Conn. $1.00; Feldmanis J., Oklahoma City, Okla. $5.00; Goldbergs Elvira, San Antonio, Teks. $1.00; Grauds D., Erie Pa. $1.00; Grīnblats M., Miami Beach, Fla. $2.00; Grīnvalds K. Poughkeepsie, N. Y. $2.00; Gulbis Meryville, Pa. 1.00; Ikstrums Jānis, Pullman, Wash. $2.00; Izaks N., Louisville, Ky. $1.00; Janieks R., Longview, Wash. $2.00; Jansons E., Louisville, Ky. $1.00; Jaunzems P., Harrisburg, Pa. $1.00; Kaņepsons J., Hammond, Ind., $5.00; Karusa V., San Antnoio, Teks. $1.00; Kaufman F., Norfolk, Va. $2.00; Kaufman B., turpat $1; Kaukis A. Harrisb., $1; Kaukis J., turpat $1.00; Keire E., Aberdeen, Wash. $5.00; Kīns T., Louisville, Ky. $1.00; Kiploks A., Lakewood, N. J. $5.00; Kiršteins U. un A., Rye, N. Y. $10.00; Krastiņa E, Paterson N. J. $5.00; Krauja K. Louisville, Ky, $1.00; Krīmiņš L., Berea, Ohio $2.00; Lapiņa P. Louisville, Ky. $2.00; Lapiņa H., E., Devils Lake, N. D. $2.00; Lazdiņa I., Erie, Pa. $5.00; Lēmanis F., Lincoln, Nebr. $5.00; Lilientāle I., Brockton, Mass. $10.00; O. Liplecis, Brooklyn, N.Y. $5.00; Lukāzis J., Phoenixville, Pa. $2.00; Martinsoni A. unA., Bronks, N.Y. $10.00; Medenis B., Erie, Pa. $0.50; Meirāns Ludmila Harrisburg, Pa. $1.00; Mengis, Alberts Douphin, Pa. $2.00; Michelsons P., Lansing Mich. $3.00; Pelše Jūlijs, N-York N.Y. $5.00; Pelsis K., Harrisburg, Pa. $1.00; Piņģerots Anna, San Antonio, Teks. $1.00; Plate Andr. Phoeniksville, Pa. $1.00; Plikgalvis Vilis, San Antonio, Teks. $1.00; Plūme Rūdolfs, Lancaster, Pa. $5; Puķīte I., Erie, Pa. $1.50; Pupuriņš Ausma, Smithfield, Va. $2.00; Pupurs P., Bartow, Fla. $2.00; Puzuks A., Hummelown, Pa. $1.00;

(Nobeigums sekos)

Trešdien, 1951. gad
LONDONAS
Mūsu dzimtenes sē
stitas. Bet mūsu tau
lauzta, to paldies
vēl ir Vērtības, kas n
tiscelamas, nedz de
Mājas, laukus, razu
cēt, cilvēkus deportēt
nāk. Ne neviena vara
var atņemt un iznic
tēzum Kristum, un
dam. Ziņas, kas mum
nāk no Latvijas, liecin
tauta, kaut vardzinā
laupīta, cieši turas
un Viņa Vārda. Ba
vēl darbojas, ir laužu
Tur latvju tauta lūdz
lai mēs, kas esam
drošībā, neaizejam no
no Latvijas. Lai esam
cēkļu cienīgi. Viņi pa
dod par sēklu, lai mē
mās pēcnācēji dzīvotu.
AUSTRĀLIJAS LA
Latviešu jūrnieki,
dažādu valstu tirdzni
giem, apliecina, ka m
sodien dzirdama vai v
ļes zemēs no ziemeļu
līdz tveicīgajam dienv
lām. Riezi viņiem nāk
vok pārdzīvojumus, sas
tiešus pat vientuļiga
ros.
„Daudzos gadījumos
vienkārši ticēt savām
klausot latviešu valo
kur agrāk nekad nes
māties, dzīvojam latvie
sta tautietis A. Zalaks,
du laikā daudzas reize
ļūras un okeānus. Nese
griezies Melburnā,
brauciena pa Tuvo Au
Azijas ūdeņiem. Ar nor
nieciņas kuģi Lifjord Z
Irānas ostā Abadanā, ka
vairākiem mēnešiem k
pasaules uzmanības ce
„Mūsu kuģis — viens
jiem. — Abadanas ost
naftas produktu kravu
jai," stāsta latviešu jū
cēju. „Par saspīlēto sit
cinājā pastiprinātā s
ostā un karavīnu patru
tas ielās. Daudzi skaļru
ja Abadanā nodarbina
sievas un bērnu pietei
dzamai evakuācijai."
Pirms pāris mēnešie
arī Hongkongā un tunie
rānā „Sarkanā lauva"
divus latviešu jūrnieku
angļu kuģa.
Pašlaik Z. dzīvo Mel
strāda elektriskā s
„Ilgi uz cietzemes tomē
nodzīvot, un jau tuvāk
atkal ceru sīpoties jūrā
stāsta latvietis, kas va
mēs skatījis pasauli, u
daudzo tautu īpatnīb
spriedums ir: „Visskais
pasaule tomēr ir un pal
tene!"
LATVIJU VA
atstāsta 5 min. ilgu sa
notikusi starp kādu n
tieti un kādu krievu
kalpes lociekli (latvieti
jas), komūnistu kuģim
piestājot Skandināvijas
„Nākam tieši no Lie
„Jūs ir ar latviešiem.
„Aina nepārredzama,
no mums šodien neva
kas notiek visā Latvi
Ventspili, arī tepat Lie
kārtnes laukos.
Jau divus gadus mar
jusi iespēja būt laukos,
tās Latvijas pilsētās, a
mu, kura patiesībā nav
tā, ka viss laiks aizie
jūrnieku nama politisk
jās. Mums nedod kustī
bu individuāli, lai ceļot
viju. To var vienīgi p
tās aktīvs un citas pr
šķiras.
Zinu tikai — notiek v
vēku grupu, izsūtīšanas
Ļeņingradu, Pievolgas k
vēs un citur.
Projām dodas techniķ
studenti, strādnieki, visi
ku vadība un kā tas pie
stāsījās izvada ar karo
dziesmām. Šis spaidu iz
ir jauns veids, un tās
ir tās pašas deportācij
NKVD. rafinēti maskēta
nes izsūtīt."
„Kā dzīvojat?" sanuna
dzintā.
„Slikes gadās reti, kr
panem un nosūd. Labu dr
nevar arī nopirkt. Jūs j
kungi dzīvojat."
„Bēdu mājā. To dara v
vien iespēja."
„Man paliek ģimene, b
būtu viņu gals. Kaut „p
dzīvojam. Uz kuģiem l
tādus, kuriem mājas, in
tā piederīgie. Vienmēr
LATVIJA SEVDZIŅĀ
Vēstules
KUR LAI PALIEK BĒRNI?
Latvijas 3. numurā lasītāju vē
stulēs M. Ozoliņš pareizi aizrāda,
ka mūsu pastāvības drošākā ķīla ir
spēciga ģimene ar kuplu bērnu
pulku. Tiktāl viss būtu pareizi.
Šūpuļos guļ mūsu nākotne. Bet
izrādās, ka reālajā dzīvē šie šūpuļi bieži kļūst par smagu gandrīz nepārvaramu problēmu.
No saviem piedzīvojumiem varu teikt, ka, iebraucot pirms divi mēnešiem no Anglijas Toronto, esmu neatlaidīgi atbildējis uz visiem dzīvokļu sludinājumiem, lai samekletu pajumti savai ģimenei, kas sastāv no 2 pieaugušiem un trim bērniem, bet — līdz šim veltīgi, kaut arī pēc laikrakstu ziņām, Toronto ir jau ap 300 latviešu namsaimniekiu.
Dzīvokļu piedāvātāji pēkšņi kļūst nelaipni, pat rupji, ja pazemīgais dzīvokļa meklētājs ieminas, ka tam ir arī — ak posts un nelaime — kāds bērns!
Ir jau ļoti skaisti nodrošināt trimdā savu materiālo stāvokli — tagad taču ir vispār atzīts fakts, ka tādējādi mēs krājot vērtības nākotnes Latvijai un ateļam uz mājām, bet vai aiz šī sprieduma neslēpjas krietni daudz liekulības?
Negribas ticēt, ka mājai sabruks pamati vai nocelsies jumts, ja tur mitināsies arī ģimene ar bērniem — un neviens taču neprasa dzīvokļi par velti!
Vai namsaimnieki tomēr vēlreiz nepārdomātu, kā kvalificējama viņu rīcība pret savu tautu, iedzenot savas nākotnes drošāko ķīlu hetīros kīniešu pagrabos un krievu pažobelēs?
Mēs taču neesam un laikam arī nebūsim gliemeži, kas ar savām mājām uz muguras varēsim doties uz Latviju. Tur līdz varēsim atvest tikai savu jauno audzi.
Toronto, Pēteris Kļavs

LONDONAS AVIZE

Mūsu dzimtenes sētas ir izpostītas, bet mūsu tauta nav salauzta, jo, paldies Dievam, tai vēl ir vērtības, kas nav ne konfiscējamas, nedz deportējamas. Mājas, laukus, ražu var konfiscēt, cilvēkus deportēt un verdzināt, bet neviena vara pasaulē nevar atņemt un iznīcināt ticību Jēzum Kristum un Viņa Vārdam. Ziņas, kas mums vēl pienāk no Latvijas, liecina, ka latviju tauta, kaut verdzināta un aplaupīta, cieši turas pie Kristus un Viņa Vārda. Baznīcas, kas vēl darbojas, ir ļaužu pārpildītas. Tur latvju tautā lūdz par mums, lai mēs, kas esam brīvībā un drošībā, neaizejam no Kristus un no Latvijas. Lai esam mūsu mocekļu cienīgi. Viņi paši sevi nodod par sēklu, lai mēs un nākamās paaudzes dzīvotu.

AUSTRALIJAS LATVIEŠI

Latviešu jūrnieki, braucot uz dažādu valstu tirdzniecības kuģiem, apliecina, ka mūsu valoda šodien dzirdama vai visās pasaules zemēs no ziemeļu polārā loka līdz tveicīgajam dienvidjūru saliņām. Bieži viņiem nākas piedzīvot pārsteigumus, sastopot tautiešus pat vientulīgākajos nostūros.

„Daudzos gadījumos negribas vienkārši ticēt savām ausīm, saklausot latviešu valodu vietās, kur agrāk nekad nespēju iedomāties dzīvojam latviešus," stāsta tautietis A. Zalaks, kas 15 gadu laikā daudzas reizes šķērsojis jūras un okeānus. Nesen viņš atgriezies Melburnā no garāka brauciena pa Tuvo Austrumu un Āzijas ūdeņiem. Ar norvēģu tirdzniecības kuģi Lifjord Z. bijis arī Irānas ostā Abadanā, kas jau kopš vairākiem mēnešiem kļuvusi par pasaules uzmanības centru.

„Mūsu kuģis — viens no pēdējiem — Abadanas ostā uzņēma naftas produktu kravu Austrālijai," stāsta latviešu jūras braucējs. „Par saspīlēto situāciju liecināja pastiprinātā apsardzība ostā un karavīru patruļas pilsētas ielās. Daudzi skaļruņi aicināja Abadanā nodarbināto angļu sievas un bērnu pieteikties steidzamai evakuācijai."

Pirms pāris mēnešiem Z. bijis arī Hongkongā un turienes restorānā „Sarkanā lauva" sastapis divus latviešu jūrniekus no kāda angļu kuģa.

Pašlaik Z. dzīvo Melburnā un strādā elektriskā spēkstacijā. „Ilgi uz cietzemes tomēr nespēju nodzīvot, un jau tuvākā nākotnē atkal ceru šūpoties jūras viļņos," stāsta latvietis, kas vairāk nekā mēs skatījis pasauli un vērojis daudzo tautu īpatnības. Taču spriedums ir: „Visskaistākā vieta pasaulē tomēr ir un paliek dzimtene!"

LATVJU VARDS

atstāsta 5 min. ilgu sarunu, kas notikusi starp kādu mūsu tautieti un kādu krievu kuģa apkalpes locekli (latvieti no Liepājas), komūnistu kuģim uz laiku piestājot Skandināvijas ostā:

„Nākam tieši no Liepājas"

„Kā ir ar latviešiem Latvijā?"

„Aina nepārredzama. Neviens no mums šodien nevar pasacīt, kas notiek visā Latvijā, Rīgā Ventspilī, arī tepat Liepājas apkārtnes laukos.

Jau divus gadus man nav bijusi iespēja būt laukos, nedz citās Latvijas pilsētās, atvaļinājumu, kura patiesībā nav, iekārto tā, ka viss laiks aiziet sarkano jūrnieku nama politiskās lekcijās. Mums nedod kustības brīvību individuāli, lai celotu pa Latviju. To var vienīgi partija un tās aktīvs un citas privilēģētās šķiras.

Zinu tikai — notiek veselu cilvēku grupu izsūtīšanas darbs uz Ļeņingradu, Pleskavu, Pievolgas kanalu būvēs un citur.

Projām dodas tehniķu grupas, studenti, strādnieki, visi politrukiem vadībā un kā tas pienākas — stacijās izvada ar karogiem un dziesmām. Šīs spaidu izsūtīšanas ir jauns veids, un tās īstenībā ir tās pašas deportācijas, tikai NKVD rafinēti maskētas. Ģimenes izšķir."

„Kā dzīvojat?" saruna tiek steidzināta.

„Silkes gadās reti, krievi visu paņem un nopērkt. Jūs jau tā kā kungi dzīvojat."

„Bēdz malā. To dara visi, kam vien iespēja."

„Man paliek ģimene, bērni. Tas būtu viņu gals. Kaut postā, vēl dzīvojam. Uz kuģiem ļaiž tikai tādus, kuriem mājās ir ģimenes un piederīgie. Vieninieku nav."

Edvins Mednis

PULKVEDIS BRIEDIS UN VIŅA STRĒLNIEKI

(Turpinājums)

Hm... likās, neapšaubāmi ka vāci pašlaik atkāpās, Krievi„ domājams, bija uzbrukuši vācu neaizsargātām vietām? Vai viņi jau bija saņēmuši kādu Brieža ziņojumu?

Braukšana uz priekšu kļuva grūtāka. Bija nostādīts postenis pie posteņa. Lauku žandarmi urbās skatiem papīros un braucēju sejās.

Viens no tiem uzsauca:

„Halt! Ko tas nozīmē? Jūs braucat pavisam uz citu pusi nekā atrodas jūsu dzīves vieta?"

Avīžnieks ļoti aukstasinīgi pateica: „Mēs braucam tieši uz mūsu dzīves vietu, bet ar līkumu. Kara laikā vis netiek mājās pa taisnāko ceļu."

Kādā šosejas līkumā, tikko viņi bija izbraukuši cauri Mariampolei, ratos ielēca vācu zinnesis. Briedis uzmanīgi pavirzījās sānus. Nu viņi brauca drošākā aizsardzībā. Briedis uz tiem priekiem vācieti pacienāja ar āboliem. Tiešām, nu stingrās dokumentu pārbaudes palika stipri vieglākas. Pēc pāris stundām vācietis nolēca no ratiem. Viņš parādīja ar roku, uz kādu ciematu un brīdinoši pateica:

„Achtung! Dort sind schon Russen."

Abi leiši par šo brīdinājumu sirsnīgi pateicās. Sevišķi priecājās Briedis. Viņa sejas izteiksme visu laiku bija slēpusi, cik satraukti sita viņa sirds. Šis brauciens nebija rotaļāšanās ar uguni. Tas bija — izaicinājums karātavām. Vairāk nekā trīs dienas un naktis no vietas.

Viņš vairs nevarēja izturēt ratu gauso kratīšanos. Zirgs jau nesoloja, bet līda uz priekšu. Hop-sā! Nākošā mirklī viņš jau bija izlēcis no ratiem.

Atgriešanās stābā

Sirsnīgs rokas spiedziens avīžniekam: „Es vārdos neprotu izteikt savu lielo pateicību. Lai jums to pasaka mana karavīra roka! Mēs abi šo braucienu neaizmirsīsim nekad. Laidiet droši uz mājām! Es došos tieši pie manējiem."

Briedi krievi nesaņēma tik laipni, kā viņš bija cerējis. No tuvējiem krieviem atskanēja nikns, satraukts sauciens:

„Stoi! Kto igot? (Stāt! Kas nāk?)"

„Es, — savējais."

„Labs savējais! Leišu mužiks. Varbūt vēl kas launāks," norūca sargkareivis: „Nu, ničevo. Tam razberut. (Nekas. Tur noskaidros)."

Divu kareivju pavadībā viņu nosūtīja uz divīzijas stābu. Abi kareivji brīžiem klusu sačukstējās un Briedis jau skatījās, kuros krūmos mesties iekšā. No šiem puišiem nekā nevarēja zināt.

Stābā bija liels pārsteigums. Briedis atgriezies. Un kā īsts leišu mužiks. Patiesi — ha — ha!

Daži jau bija domājuši, ka viņš vairs neatgriezīsies. Jau bija ienācis ziņojums no ģimnazista, arī no diviem citiem, Brieža atsevišķi izsūtītiem aģentiem. Bet visvairāk bija pārsteigts stāba priekšnieks, kad Briedis sāka ziņot novēroto, nosauca vācu daļas, ziņoja par to kustībām. Viņš jau bija nogājis un nobraucis 192 km. Tas tiešām bija nedzirdēts, plašs vispusīgs ziņojums. Frontes stābam šis ziņojums izlikās pārāk plašs un pamatīgs. Pienāca šifrēts pieprasījums divīzijas un pulka komandierim: vai ziņotājam var ticēt pilnos apmēros?

„Noteikti!" skanēja atbilde.

Gatavošanās izlūku darbībai

Brieža vērojumi izrādījās pilnīgi patiesi, kad krievi drīzumā pārgāja uzbrukumā. Ordeņa dome mēnesi vēlāk atzina, ka v.leitnants Briedis ir cienīgs saņemt Baltō krustu (Sv. Jura ordeni).

Briedis arī pēc tam neatpūtās uz papīriem divīzijas stābā. Katrā izdevīgā brīdī viņš centās nokļūt priekšējās pozicijās. Decembra beigās divīziju pārvietoja uz Varšavas fronti, kur tā ieņēma pozicijas pie Ravkas upes. Te kādu laiku nopietnāku kauju nebija. Toties vienu otru reizi izlūku patruļas pārcēlās upei (ar ap 30 dziedātāju. Jauniešu literārajā pulciņā un tautas deju grupā daži desmiti. Vai jūtaties, ar kādām grūtībām vēl tie paši turas? Neko labāk nebūs arī citur, un ja tā ir visur, tad tas kaut ko iezīmē. Vai no visām vietām mēs lasām arī par parādību, ka sarīkojumos un koncertos liels vairums ierodas tikai uz otro, resp., dejas daļu. Arī tā ir iezīme.

Jau gadiem to visu vērojot, redzam, ka pats laiks ar savu attīstību laudis aizved citu elku kalpībā. Kas mums šodien vairs kāds latviešu koris, kāda skaņota latviska daiņa, kad krēslā ērti zvīļot, mums ausis piešņāc kino, radio, televīzija. Ko mums uzņemties kādas grūtības, un sabiedriskā laukā kādas vēl, ja visur mums piesola tikai ērtības. Cilvēks pats nekam vairs negrib kalpot, bet visu grib tikai kalpināt. Vērtība ir tikai tā, ko var apēst, vai kas kaut kā citādi veicina mūsu fiziskā cilvēka ērtības.

Virzītājs mūsu kalpošanai aiz brīvās gribas kaut kam bija mūsu ideāli, kas visu mūsu dzīvi un darbu apvija it kā ar poēzijas ellu, bet šodien mums bez žēlastības jākonstatē, ka lielai daļai šo ideālu vairs nav, bet ir tikai dzīvošanas mērķi. Bija laiki, kad savā dzīvē bez stomīšanās izvēlējāmies skaistāko, nevis ērtāko. Nu tas ir gluži otrādi. Jaunā laika gudrelis par darbu atzīst tikai to, par ko samaksā, bet kas jebkad ir maksāts, piem., latviešu koņa dziedātājiem un ko tas tautai nav sadziedājis! Drīz vien tā būs tāla romantika, kad vēl runājām par ilgām, ideāliem, kalpo? šanas garu, kad mums vēl bija svēta bijība pret mūžības vērtībām un kad sajutām arī savu niecību. Nu ir palikusi kaila dzīvība un dzīvošana bez pulsējumiem. Vai brīnums, ka kaili dzīvojot, lielai daļai ir sajucis arī labā un sliktā jēdziens, un tie caun dzīvi slīd kā cilvēks, kas neatšķir krāsu.

Tik dziļi cilvēkā zūdot visam garīgam, mums nav nekādu cerību, sabiedriskā laukā sagaidīt jaunus darītājus. Pati dzīve pārveidojas, un sen koptie lauki paliek atmatā un aizaug nezālēm. Ir cits jautājums, kā mums tas patīk un cik pēc mūsu prāta tādai dzīvei vispār vērtības, bet redzēt mēs visi redzam, ka tā ir īstenība. Kur mums pašiem par tautas lielākās daļas dzīvi nav vairs nekādas noteikšanas un kontroles, mums ir illūziju nevar būt.

Acumirklī mūs var mierināt, ka latviešiem vēl tā lieta tik launa nav — tieši sabiedriskās un gara dzīves rosības dēļ mūs vēl daudzi apskauž. Taču jāzina, ka visi, kas vēl sabiedrisko laukā darbojas, jaunai mainai nenākot, ir pārslogoti līdz pēdējam. Viņu darbu šodien citādi nevar apzīmēt, kā par varonību. Bet vienīgi tā jau arī mūs glābs.

Vērā paturēsim arī vienu: ceļus izcērt un virza nevis daudzums, bet daži. Un tie, paldies Dievam, mums vēl ir un arī aug.

Artūrs Lācis

Kas mūs vairāk valdzina:

SKAISTĀKAIS VAI ĒRTĀKAIS?

Ja mēs gara acīm pārskatām mūsu nacionālās dzīves dažādos novadus, redzam, ka ļoti daudz kas veikts un kopts tikai sabiedriskās darbošanās ceļā vai vēl pareizāk — brīvas kalpošanas garā. Lai tikai atceramies mūsu korus, lauku teātrus, mazpulkus, skautus, Sieviešu palīdzības korpusu, Latvijas Sarkano un Baltō krustu. Tie visi ir tik lieli un nozīmīgi veikumi, ka mums vajag tik iedomāties savu dzīvi bez tiem, lai mēs redzētu, kāda tā izskatītos. Tādēļ par sabiedriskās darbošanās dziļo svētību mums šaubu nevarētu būt.

Be kādēļ mēs no tās atturamies?

Tūlīt gan arī jāpiezīmē, ka atturība nebūt neskar tikai kādas organizācijas — gaitnieku trūkst visur, un parādība ir vispārēja. Manuprāt maz mūs var pārliecināt daudzinātie iemesli par apstākļiem: nevaļu, darba grūtībām vai pat vilšanos kādos ieņēmumos. — Tas tāpat bijis visos laikos. To jau rāda fakts, ka atturīgākā ir tieši mūsu jaunatnes daļa, kas taču darbībai ir visvairāk disponēta un kas maz vēl būs paspējusi arī vilties. Un ko vispār kāds jaunietis varētu vilties, teiksim, kādā latviešu korī? Bet taisni tur mēs viņus neredzam. Piemēra pēc varētu minēt kaut vai lielākā latviešu nogrupējuma dzīvi ASV — Ņujorkā. Te tautiešu skaitu lēš ap 8.000, bet cik kalpo sabiedriskā laukā? Draudzes jauktajā korī turas ap 60, Daugavas Vanagu vīru korī

ATZĪSTAMS PANĀKUMS

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU DZĪVES AINAS

Jau vairāk nekā gadu Brisbenā darbojas patstāvīga latviešu evaņģeliski luteriska draudze enerģiskā māc. T. Birkhāna vadībā. Ja sākumā darbs bija grūts un iecerētie panākumi īstenojās tikai lēnām, tad tagad draudzes darbība ievirzījusies normālā gultnē un gūtie panākumi kā draudzes garīgā aprūpē, tā arī palīdzībā tautiešiem Vācijā ir jo teicami.

Grūtības darba sākumā ievērojami atviegloja latviešu drauga vietējā austrāliešu mācītāja T. Reinnersa lielā atsaucība un izpalīdzība, par ko vietējā latviešu sabiedrība viņam pateicīga.

Māc. T. Birkhāns ar savu enerģiju un darba prieku draudzē pratis saistīt vairāk kā 560 dvēseļu, kas, ievērojot Brisbēnas latviešu kopskaitu — ap. 1100, ir tiešām atzīstams panākums. Jāpiezīmē, ka draudzes izveidošanu par katru cenu vēlējās kavēt kādas tās loceklis, dibinot jaunu draudzi, kurā gan iestājās tikai viņš pats un vēl divas ģimenes. Tas, blakus minot, arī līdz šim bijis vienīgais mēģinājums graut šejienes latviešu sabiedrības vienotību, un, šķiet, ka Brisbēna ir viena no nedaudzām vietām Austrālijā, kur šī vienotība vēl neiedragāta.

Jo spilgti tas izpaudās arī pēdējā draudzes sarīkojumā—tējas vakarā, kura skaidrais atlikums bija domāts palīdzībai bij. latviešu karavīriem—invalidiem Vācijā. Sarīkojums bija pulcējis pāri par 500 tautiešu ne tikai no Brisbēnas un tuvākās apkārtnes, bet pat no 200 jūdžu attālām vietām.

Laterijai bija saziedoti 262 priekšmeti, bet 1012 sagatavotās lozes vakara apmeklētāji izpirka nepilnas stundas laikā, cītīgi piedaloties arī izsolēs un dodot palīdzības darbam ap 75 mārciņas lielu atlikumu.

Sadraudzības un dziesmu gars valdīja pie tējas galda, kura gaumīgā sakārtošanā draudzes dāmu komitejas dalībnieces nebija žēlojušas pūles un prasmi. Vakara priekšnesumu daļa ritēja māksl. L. Lauvas vadībā, piedaloties solistēm Ritai Ērinai—Zālītei, Dzidrai Ēķis un pianistam Maksimiļānam Sprīvulim. Ar veiksmīgu klavierpriekšnesumu iepriecināja arī 14 g. v. Jānis Kaukis.

Jāvēlas, lai līdzīga rakstura sarīkojumi neapsīktu, bet arī turpmāk stiprinātu tautiešu vienotību un vairotu līdzekļus mūsu palīdzības darbam.

V. B.

DEPORTĒTIE LATVIEŠI NĀVES ĒNĀ

No Padomju Savienības vergu darbu nometnēm izbēdzis kāds Latvijas pilsonis, kas deportēts no Rīgas 1941. gada 14. jūnijā un tagad dzīvo Izraēlā. Par savām mocekļa gaitām brīvībā izkļuvušais rīdzinieks piesūtījis plašu ziņojumu Latvijas sūtniecībai Vašingtonā. Sūtnis Feldmans ar šo deportēta gaitu aprakstu papildījis savu iesniegumu AN pilnsapulcei Parīzē.

Pilnīgi raksturojis notikumus, kas stāsta par viņa apcietināšanu, braucienu izsūtāmo ešelonā un draudzīgām mocībām saistīto ceļojumu no vienas vergu darba nometnes uz citu, pārnācējs īpaši pakavējas pie apstākļiem mežu darbos, kur nometināti arī daudzi izsūtītie no Latvijas.

Ne mazums mūsu tautiešu gājuši bojā mežu darbos, vairākas personas nogalinātas, kokiem gāžoties, tos zāģējot; daudzi aizgāja bojā salā; liels procents mira no saaukstēšanās un plaušu karsona, bet sevišķi daudz no bada un spēku zaudēšanas. Lielākā daļa ieslodzīto tomēr gāja bojā no nometnēs stipri izplatītās slimības — pellagras. Šī slimība ir, lielas brūces uz kermeņa, sevišķi uz kājām, kas ir dziļas līdz kaulam, tās pavadoņi — apatija, atmiņas zušana un prāta aptumšošanās. Tās cēloņi: Nepieciešamo vitamīnu trūkums organismā.

Viens no pirmiem upuriem bija vienmēr dzīvais un spraigais bij. kādas Latvijas bankas direktors (viņa vārdu esmu aizmirsis). Banka atradās viņa mājā — Blaumaņa un Krišjāņa Barona ielu stūrī. Viņa znots bija Muitas departamenta direktors. No šīs slimības aizgāja bojā Benjamiņa kundze, inž. Taubiņš (no ziepju fabrikas Beko), adv. F. Lackijs, prof. Snikera dēls, Taubiņš (tēja M.T.?), inž. M. Pragers, vairāki redzami latviešu namsaimnieki (Naruns? — mājas īpašnieks Valdemāra un Elizabetes ielu stūrī) un daudzi citi.

Kopā ar mani nometnē bija Jansons, metallfabrikas īpašnieks Rīgā, bij. lidotājs, Jansons — bij. raujslēdzēju fabrikas īpašnieks, prokurors Ķekabsons, bij. aizsargu pulkv. Jakobsons, apavu fabrikants Baumanis (Kalķu ielā), divi Latv. amatnieku apvienības priekšsēdētāja dēli (uzvārdus neatceros), pazīstamie manufakturisti Zebba, Press un Jaffe (Kalķu ielā), pazīstamais Kalķu ielas apavu tirgotājs Firksers, Baginskis, muitas ierēdnis, Vagela znots, cepuru fabrikants Krūmiņš, velas fabrikants Plato ar dēliem, Koppels, pazīstamais tirgotājs, divi brāli Olderi no Alūksnes, prof. Birkhans, Arnolds Hoffs, rūpnieks, viņa brālis Roberts, doktors, inž. Machtus no „Segodņa" redakcijas, vairāki redaktori no „Jaunākām Ziņām" (viņu vārdus neatceros), Šmidts, tirgotājs no Rūjienas; pazīstamās dārzniecības īpašnieks, kam bija arī puķu veikali Elizabetes ielā, Baznīcas ielas stūrī Erdmans, Papīra akc. sab. īpašnieks Lifšits, Konservu fabrikas Serensen

Bēdzējus nošauj

līdzīpašnieks Rabinovičs, C., „Latruss" firmas kompanjons, tā sauc. Vilcēnu divīzijas priekšnieks (uzvārdu esmu aizmirsis), Kuznecovs, porcelāna fabrikas līdzīpašnieks, rūpnieks Gusevs, Zachramcevs, bij. virsnieks, bez tam no pazīstamās deju skolas — knazs Negodaevs, advokāts, adv. Hilmans, adv. Petrēvičs, Augstākās ekonomikas skolas profesors ar dēlu (vārdu aizmirsu); Birkhans, importsilku tirgotājs Joelsons L., bankiera Fridmana znots (Latvijas atjaunošanas laikā bij. finansu ministrs), inž. Meiersons (no firmas Shell), Sapugo (3 brāļi), un Šomarants (2 brāļi, fabrikas „Metalstamp" īpašnieki; žurnālists Meiersons un vēl viens žurnālists — latvietis, mēģināja bēgt pa meža darbu laiku. Tā pie mūsu apstākļiem bija pārgalvīga un bezcerīga uzņēmība. Viņi tika noķerti un nosūtīti tiesāšanai uz Solikamsku, un pēc kāda laika, kad visi ieslodzītie bija sapulcināti, mums priekšnieciba paziņoja par viņu nošaušanu — nolūkā mūs iebiedēt. Juchnova es

70 proc. mirušo

redzēju pazīstamo sociāldemokrātu, Saeimas locekli (enfant terrible), tumšu sejas krāsu, kupliem matiem. Viņa uzvārdu neatceros. Viņu izsūtīja citā ešelonā turpat bija notars Brikovskis, bij. ministrs. Vispār ieslodzīto starpā bija visai daudz atbildīgo valsts darbinieku, daudz intelligences, citiem vārdiem, Latvijas aktīvā daļa.

Pa manas uzturēšanās laiku nometnē — apmēram 8 mēnešus — mēs saskaitījām ap 70% mirušo

Mūsu uzturēšanās laikā „komandirovkās" mēs bijām pilnīgi atgriezti no ārpasaules, ne sarakstīšanās, ne avīzes, ne mutvārdu paziņojumi — 100-procentīga izolācija.

Par iesākušos karu mēs uzzinājām pa mūsu etapa laiku, no propagandas plakātiem dzelzceļu piestātnēs. Šī ziņa mūsu sirdis pildīja ar cerībām tuvu drīzu atnestīšanu no verdzības, uz labāku apiešanos ar mums... Ne mazums no mums, sevišķi bada cietēji, raknājamies pa atkritumu mucām virtuves tuvumā, vilkām laukā kartupeļu mizas, sapuvušas kāpostu lapas u. c., tās noskalojām un visus šos atkritumus slepeni vārījām mūsu barakās. Citi atkal, tie, kas strādāja sakņu dārzos, izlietoja sardzes neuzmanību, lai „zagtu" kartupeļus un burkānus un turpat tos zalā veidā notiesāja. Bij gadījumi, kad tika ķerti jauni suņi, — tos darbnīcās nogalināja, izvārīja un apēda.

Nomirušos — kādu bija vairāki ik dienu — novietoja slimnīcas pagalmā, tāpat plikus uz sniega. Tie tur gulēja atklāti, visi, tos varēja redzēt, bet ar laiku pie šī skata pieradām, — tik tālu mūsu sirdis bija notrulinājušās, ka viss tas mums kļuva par ikdienišķu parādību. Kad bija salasījies ap 8 - 12 mirušu, tos iekrāva kamanās un aizveda tālu aiz zonas, kur tos apraka kopējā kapā. Pavadīt tos atlauts bija vienīgi apbedītājiem, kas bija no mūsu pašu vidus (parasti nomirušā tuvākie draugi), un prof. Adamovičam, kas noturēja kapa lūgšanu un nodeva mirušiem brāļiem mūsu pēdējās „ardievas". Nekādi krusti, plāksnes vai piemiņas zīmes netika pielautas.

Iet bojā labie cilvēki

Tā svešumā gāja bojā labākie, kultūrālākie valsts spēki. Bet — viņi? Nekautrējoties manas klātienes kantori, redzot bēdīgo mirušo „kravu", ko izveda no slimnīcas, jautri un skaļi savā starpā sarunājās: „Kaut tas drīz tā notiktu ar visiem šiem pārējiem maitām!" Tādā momentā es vairāk kā jebkad savā dzīvē cietu no savas bezspēcības.

(Nobeigums 6. lpp.)

DIŽENI VĪRI — DIŽI DARBI

Pa parku staigā kāds dižens vīrs, kas mums visiem tik labi pazīstams. Tas tāču Tēvzemes balvas laureāts, dziedonis Ādolfs Kaktiņš!

„Kā jūtaties jaunajā dzīves vietā un kādi nodomi nākotnei?" bijīgi solus pieskaņodams, nočukst avīžnieks.

„Pagaidām esmu vēl viesis un raugos pēc savas mājvietas. Manas ilgas, kā ikvienam latvietim, ir tikt pie sava kaktiņa, bet šī iespēja vēl miglā tīta," rezignēti stāsta lielais dziedonis. „Šī trimdas mētāšanās mūs visus sagraujj, bet sevišķi smagi tā skar mani, un tas savukārt atsaucas uz manu dziesmu."

„Strādāju maizes darbu Milvaukee kādā grāmatu sietuvē."

„Esmu dzirdējis, Kaktiņa kungs, no Jūsu darba kolēģiem, ka Jūsu darbs ieguvis Jūsu darbā devēju atzinību.

„Uz darbu allaž, jau no mazotnes, esmu skatījies ar dziļu cieņu, vai tas būtu mūzikas laukā, vai visvienkāršākais un sīkākais darbiņš. Te nu esmu kļuvis tāds kā stachanovietis, jo jau pirmajā nedēļā man piedāvāja virsstundas, ko te atzīst par lielu labvēlību. Darbs jau nav sevišķi grūts, jo sūri strādāt esmu radis visu mūžu, tikai tie gadi un tas mūžīgais ceļš zem kājām...

Pa retam padziedāšu arī 24. nov. koncertēšu Čikāgā. Pazīstot manu jaunības milestību uz teātri, šejienes laudis mani pierunāja, un es tā kā apsolījos piedalīties Blaumaņa „Launā gara" izrādē, kas notiks decembra sākumā.

Visumā man te patīk, jo latvieši te vēl dzīvo saderīgi, un debesis pāri viņiem vēl gaišas un saulainas."

Pie zīmēšanas stenda ar bērnu zīmējumu novērtēšanu cīnās glezniņtājs A. Prande. „Kā veicas, Prandes kungs?"

„Nu tā vidēji. Redziet, zīmējumu te daudz, un dažā jau samanāma itin laba izmaņa, bet citos pavīd „komiku" ietekme.

Pats pelnu maizi suvenīru fabrikā pie angleznošanas — tā kā vairāk uz mana aroda pusi. Paša darbam neatliek daudz laika. Turpmāk domāju pievērsties lietiškai mākslai keramikā, sevišķu vērību veltījot majolikas technikai.

Dzīvoju Mičigānā ezera krastā un acis allaž priecājas par jauko ezermalu, kas tik ļoti atgādina mūsu Rīgas jūrmalu".

Režisors Pēteris Ozols, šodien būdams bērnu nodarbības vadītājs, ir nonācis „bērnu prātā" un ziņkārīgajam tikai pēc vairāk ripiņiem un cilpām, to izdodas satvert aiz žaketes stūra:

„Kā strādā Jūsu 100 bērnu šodien? Ko dara Jūsu teātris? Kas būs tālāk?"

„Mani bērni cīnās dūšīgi un pie tam labāk nekā gaidīts. Un kur tad tā sajūsma un nenoperkamais prieks, kas mirdz no ikviena vaiga."

„Pats, es šeit, Milvaukee, jūtos kā atjaunots, jo te veidojas jauns latviešu kultūras centrs. Kaut gan strādāju smagu darbu, brīvā bridi ņemos ar teātra lietām. Pavasarī uzvedām Blaumaņa Saldeno pudeli, ar ko drīzumā viesosimies Čikāgā. Padomā Blaumaņa Launais gars, kas šo izrādi padarīs vienreizēju ar mūsu lielā tautieša Ad. Kaktiņa piedalīšanos Mantrauša lomā. Esmu te atradis vienu otru spējīgu talantu. Mēs strādājam!

Skautu vadītājs un žurnāļa Ugunskurs redaktors R. Čaks domā grūtu domu: kā latviešu zēnus ilgāk paturēt latviskā noskaņā, un viņam šķiet, ka formula būtu rokā. Lai sekmējas!

Ziņkārīgajam, pametot šo latvisko māju, vēl ilgi ausīs skan latviešu bērnu čalas, un sirdi nogulstas prieks par cildeno latviešu darbu un šīs latviešu kolonijas ražēnām gaitām.

Ērmīts

KANADĀ

TLB sestdienas skolai noorganizēta palīgnodaļa Vestonā, šeit strādā divi skolotāji un mācīsies apmēram divdesmit skolēni, kas pārāk lielā attāluma dēļ nevar uz centru atbraukt.

17. novembrī luterāņu baznīcas telpās pie Jarvis un College Str. notiks svinīgs Latvijas valsts proklamēšanas pieminas akts skolniekiem, bet Jaunatnes Kursu dalībnieki 28. oktobrī rīko Brigaderes piemiņas vakaru.

Biedrības telpas 346. Bloor St. W. apmeklētājiem atkal atvērtas sestdienās un svētdienās, no plkst. 6.00 — 10.00. Bibliotēka pieejama no plkst. 7.00 — 9.00 katru svētdienu.

Sakarā ar vairāku locekļu atlūgšanos, TLB valdes sastāvs ir mainījies Tagadējais jaunais sastāvs ir šāds: Priekšsēdis K. Kampe, priekšnieka vietnieks A. Černonoks, sekretārs A. Zemītis, kasieris K. Pūliņš, biedrzinis N. Pētersons,

Antonina Bula, strādādama smagu fizisku darbu — liguma gadu kā mājkalpotāja, kādā kanadiešu daudzbērnu ģimenē, vēlāk kā slimnīcas kalpotāja — beigusi Otavas universitāti ar Bachelor of Arts grādu.

A. Bula dzimusi Latgalē, mācījusies Daugavpils Valsts Skolotāju Institūta pamatskolā un Daugavpils ģimnāzijā, kara apstākļu dēļ izglītību varējusi turpināt tikai trimdā, kur 1947. gadā beigusi Hanavas Latviešu ģimnaziju.

Jaunā censone, pašlaik strādādama fizisku darbu, cieši apņēmusies turpināt izglītību universitātē, lai sasniegtu pilnīgākas zināšanas un iegūtu tālākus zinātniskus grādus.

Novēlam izturību un sekmes mūsu censonei.

Montreālas Inženieru un Tehniķu kopas ierosinātās latviešu tehnisko darbinieku emigrācijas shēmas ietvaros Montreālā no Vācijas caur Ņujorku ieradies bij. Daceļu Virsvaldes tehniskais direktors Dr. ing. E. Dravnieks. Pēc formālitāšu nokārtošanas viņš, paredzams, jau šonedēļ izlidos uz Seven Islands, lai stātos darbā savā speciālitātē pie dzelzceļu būves Labradorā.

Ar septembri Montreālas LPB atkal sāka referātu vakarus. Literārās sekcijas vadītājs O. Asmenis norādīja, ka ir padomā tos rīkot vismaz reizi mēnesī. Ka prasība pēc šādiem sarīkojumiem ir, to pierādīja pavasarī lielā publikas atsaucība.

Pirmā vakara priekšlasījumu bija sagatavojis students E. Upenieks, runājot par slimībām un cilvēka organisma cīņu pret slimībām. Ļoti saistošā un vienkāršā valodā referents iepazīstināja klausītājus ar mūsu organisma aizsardzības līdzekļiem cīņā pret slimību dīgļiem.

Margarita Kovaļevska

KĀZAS JELGAVĀ

(Turpinājums)

Dienas aizskrien saraustītas, pilnas nemiera, steigas. Un man nav prieka. Es neiešu kāzās, es aizbēgšu, paslēpšos Lielupes pļavās un raudāšu visu garo Fanijas kāzu nakti. Salīdzinot ar citām draudzenēm, esmu tikai pelnrušķe. Mans tērps pārāk vienkāršs, kurpes smagas, pazoles slidenas — pakritīšu baznīcā. Un mati negrib glīt tādos viļņos, kā tos veidoju. Es raudu, strīdos, man ļoti sāp sirds, ka nebūšu skaista. Neiešu!

Bet pulksten trijos, kā norunāts, esmu jau pie Zigas. Te Zigas māmuļa palīdz mums vēlreiz pārgludināt tērpus, pārgērbties, skaistināt sejas. Vaigos pašas no sevis zied satraukuma rozes.

Četros mēs jau esam pie Fanijas. Fanija ir bāla, nogurusi. Vakar raudājusi, nekad nav iedomājusi, ka tik grūti būs aiziet no vecāku mājām. Baltas un svešādas, mēs grozāmies viesu istabā gar spoguli un gaidām ierodamies līgavaini ar visu pavadoņību. Fanija, miglas šķidrauta apņemta, ar līgavas tērpa asti pāri rokai, vienmēr pabīda mūs sānis un skata sevi spogulī. „Vai ir labi? Meitenes, vai matus nevajag vairāk aiz ausīm?" — „Nē, tu izskaties jauka," mēs atbildam, un man prātā kāda sena stunda skolas vingrotavā; mēs visas staipāmies, lēcam, skrienam. Fanija, kam slima sirds, sēd kaktiņā, grauž saldumus un tikai noskatās. Es pieeju klāt atvilkt elpu. „Ak, Čiepiņ, sēdu un domāju, kas no manis reiz dienās iznāks? Tu vismaz sapņo par Akadēmiju." Un te es stāvu tikpat kā ar Akadēmiju rokās, bet viņa šajā brīdī man šķiet simtkārt pārāka, skaistāka, smaržu aplaistīta bāla puķe, princese stikla kalnā.

Beidzot nama durvīm pieslīd gaļa auto vaboļu rinda. „Viņi nāk," kāda dveš.

Un viņi nāk arī — rožu pušķiem rokās. Mūsu skati lec no sejas sejā. Gluži tāpat viņu acis slīd pāri mūsējām.

„Kurš būs manējais?" Mēs iekšķigi ziņkāras, skatiem meklējam visizskatīgākos. Ručus savā jaukajā baritonā izsauc visus pēc kārtas.

„Jansona jaunkundze — leitnants Kartupelis." No kungu vidus izvirzās tumšā virsnieku vakara tērpā jauneklis un pasniedz Valijai rožu saišķi. Man pārskrien svētas tirpas — cik viņš skaisti pasniedza ziedus.

„Meldeŗa jaunkundze — leitnants Briesma."

Benitai tāpat virsnieks! Mīļais Dieviņ, dodi man arī virsnieku — es tricu. Vārds Briesma — tas ir nāvēt ienaidnieku, krist, celties, uzvarēt!

„Millera jaunkundze — leitnants Krasts,"

Lidas virsnieks ir ļoti slaids, kautru seju. Lida man uzsmaida. Es no smaidiem tālu.

„Kovaļevska jaunkundze — Visvaldis Jankavs." Man nav virsnieka, bet studentu kārtas gaišmatis baltu krūti, viscauri melnā. Ručus viņu sauc vienkārši par Vasjku. — Jā, Čiepa un Vasjka. Cik neinteresanti. Vismaz sauktu par Visvaldi.

Pirmie vārdi, ko viņš man veltī, ir: „Jaunkundze, jūs laikam pilsētniece?"

„Jā, liepājniece, nē — jelgavniece," es izklaidīgi skatos pāri viņa plecam. Neviens taču neredz, kā sabrūk gaisa pils.

„Jums laikm ļoti garšo skābā putra?"

„Jā, jā, pat ļoti," es šķielēju virsniekos.

„Un es laucinieks no Vidzemes — Vietalvas Srīņiem. Skābā putra negaršo."

„Arī es pa daļai lauciniece," kā nekā katru vasaru savvaļā aizvadu laukos, domāju, un skatos vien tālāk ligavaiņa brāļos.

„Tā? Vai varat atšķirt aunu no buļļa?"

Es satrūkstos, nosarkstu un neskatos vairs sānis.

„Nu jā, tas par daudz vienkāršs jautājums, kas gan to nepateiks," nobeidz man piešķirtais Visvaldis.

Kad ķaut cik esam visi sapazinušies, brāļi brauc uz baznīcu sagaidīt viesus. Mēs paliekam kopā ar Faniju un Ruču. Ručus neruņīgs, solo šurpu un turpu, brīžam piesēstas klavierēm un kaut ko brāzmo no Pučini Toskas.

Beidzot braucam uz baznīcu arī mēs. Visos ielu stūros krietni daudz sievu, viena pat, logā ietupusi, skatās ar tālskati. Un man šķiet, ka visa Jelgava šodien smaržo Fanijas tēva maiznīcas un konditorejas saldajās smaržās, jā, tās lokās cauri lietus pilēm — cauri pilēm, kas saules rieta gaismā mirdz kā sīrupa lāses. Pasaule ir svētku gaismā.

Pie Svētā Nikolaja baznīcas ļoti daudz ziņkārīgo, baznīca pati, šķiet, pārsprāgs! Tik pilna tā cilvēku un svešādas šalkoņas. Mūsu brāļiem visiem balti cimdotās rokās žuburainī svečturi, vējojas viņu liesmas, te saplok un, šķiet, nodzisīs, te izplešas kā brīnumā acis, izstiepjas gaŗas un kāras kā zelta putnu mēles. Man tikko jaužamu trīsu pilnie pirksti paslēpti Visvalda elkonī. Redzu — trīs arī rožu saišķa lapas — un ir salti, dīvaini salti. Dūc ērģeles. Es neskatos ne pa kreisi ne labi, ne man prātā vecās kurpes, ne bēdas ka blakus nesoļo virsnieks. Es jūtu tikai to, ka ir skaisti, brīnumskaisti slīdēt pie altāŗa.

Fanija ar Ruču tur sagumst noliektām galvām, brāļi noliek svečturus uz balti klātiem paaugstinājumiem. Tāds kā žņaudziens kaklā, gandrīz jau miklums acīs. Pašķielu uz Lidas pusi. Arī viņas sejā kas mulst. Viņa pamana manu skatu, droši vien viņa redz arī manu pāryērsto seju. Un pēkšņi krūtīs ielokās smiekli, tādi paši Lidas lūpu kaktiņos, un tā mums veca vaina — saskatīties, un ne par šo ne to mocīties aizturētos smieklos. Svētdienās mātes baznīcā mums neļauj sēdēt blakus, tāpat mēs nederam kopā citās sanāksmēs. Taisni pārplīst, — mēs kožļājam lūpas un esam uguns sarkanas. Mēs aizgriežam sejas uz altāŗa pusi, mācītājs kaut ko stāsta, mij gredzenus. Iedūcas atkal ērģeles, tās dūc visu laiku, it kā debesīs vaļā vērtos bīšu stropi. Ne es vairs ko redzu, ne apkārt skatos, liekas, ka izkūstu sveču liesmās.

Un tad mēs slīdam jau laukā, no Fanijas rožu klēpja atraisās trīs plaukuma pilni ziedi, pārslīd šķidrauta dūmakai un bāli zaigojot paliek altāŗa pustumsā.

Mans skats iezogas viesu pulkā. Tur vizmo zīds, kaili pleci, sārti, mēļi un melni stāvi. Manas acis brīdi pamirst uz kādām ordeņiem greznotām krūtīm. Man gan nav nekādas jēgas par virsnieku pakāpēm, bet viņam vajag būt lielam vīram. Un pats viņš ir melns, mazliet piemiegtiem plakstiem. Šķiet, skatās tieši manī, bet varbūt sprīža platumā gaŗām — baznīcas krēslā.

(Nobeigums sekos)

Jānis Sarma

OKTOBRIS

Kļūst oktobrī jau vēsi rīti
Un migla pāri laukiem guļ,
Top vēlāk lopi laukā dzīti.

Kļūst oktobrī jau vēsi rīti,
Ir lielie darbi padarīti,
Nu līnus mīsta tik un kuļ.

Kļūst oktobrī jau vēsi rīti,
Un pāri laukiem miglā guļ.

LIETUVIETIS P. VAITONIS KANADAS ŠACHA MEISTARS

Vankuverā notika šīgada Kanadas šacha meistarības turnīrs, kur meistara mosaukumu un sudraba kausu ieguva prominentais lietuvju šachists Povilas Vaitonis. Viņa vārds arī mūsu šachistu aprindās ir visai daudzināts, jo V. kā daudzkārtējs Lietuvas meistars savas valsts krāsas aizstāvējis daudz starptautikos turnīros Eiropā un pat Amerikā. 1952. pasaules meistarības turnīrā Eiropā Vaitonis reprezentēs Kanadu, tomēr tas nemazina ievērību, ko Vaitonis izcīna visai savai tautai. Lai labākie sekmju vēlējumi arī no mums. -rs

MONTREĀLAS LATVIEŠU TEĀTŖA VIESOŠANĀS TORONTO

Kādreiz mēs varam arī priecāties, vērojot, ka mūsu gara dzīve trimdā nav apsīkusi. To mēs piedzīvojām š. g. 12. oktobrī mūsu tālo kaimiņu, montreāliešu viesizrādē. Vispirms, iepriecina fakts, ka mūsu mākslinieki, kur tie arī nonāktu savās trimdas gaitās, kā tiem arī ķuģo reiz būtu jācīnās ikdienišķā dzīvē, tomēr ceņšas, lai ugunis uz Apollona altāŗa neapdzistu. Tas zīmējas arī uz mūsu ievērojamo teātŗa mākslinieci Irmu Graudiņu, kas Kanadā savā dzīves vietā nodibināja un vada Montreālas Latviešu Teātri. Skaisti ir arī tas, ka kaimiņš iet pie kaimiņa ar saviem sniegumiem; tā montreāliešu viesojās pie mums Toronto, un torontieši taisās ar pretvizītes viesizrādi uz Montreālu.

Otrkārt, pēc ilgāka laika bija patīkami justies „kā Latvijā" lielā latviešu pulkā un redzēt pilno zāli, kur visiem mākslas cienītājiem, kas darba apstākļu un lielo attālumu dēļ bija ieradušies vēlāk, bija pat grūti atrast sev vietu.

Izrādīja Annas Brigaderes lugu Kad sievas spēkojas, ar ko ir ievadīti rakstnieces šīgada atceres sarīkojumi Toronto.

Šī ir viena no Brigaderes sadzīves lugām, lai dotu iespēju aktieŗiem izspēlēties, bet tur netrūkst arī rakstniecei raksturīgā tikumu vērtēšanas elementa. Beidzot fiziskā spēkošanās (notiek aiz skatuves) ir tikai ārējais fons sievietes mīlestībai no vienas puses, kas virieti paceļ, no otras, kas viņu velk lejup — instinktu un iekāres purvā. Lugā, kā tas Brigaderei arī citādi nav domājams, uzvar pirmā, iedama taisnu aktīvas, straujas un reizē dziļi jūtīgas sievas un mātes ceļu, pār otru, pie kuŗas vilina vīrieti vienu un otru un trešu tikai asiņu balss, ko var saukt arī par seksapīlu.

Galveno lomu — Lailu, nebēdīgu meiteni, kas augusi zēnu barā, vēlāk dziļu mīlētāju un cīnītāju par savu tiesu, tēloja Irma Graudiņa. Māksliniece „velna skuķi veidoja meistariski, tomēr mazliet māksloti, kā skarbā balsī, tā ekscentriskās kustībās un žestos, bet sievas lomā viņas niansētā spēle šķita īsta. Diemžēl, viņas partnerim (Edvins Skapsts) tikai brīžam izdevās parādīt savus pārdzīvojumus. Viņa „atdzimšana" un atgriešanās savā īstā vietā — ģimenē gan nespēja pilnīgi pārliecināt skatītājus.

Antrīne, kam rakstniece piešķīrusi tumšo dziņu iemiesojumu, Elvīras Līcītes tēlojumā viscaur šķita pasveša latviskai videi. Cienīga Zemgales saimniece bija Alma Mača, kuŗas labā dikcija deva iespēju sadzirdēt tekstu arī apmeklētājiem attālākos zāles stūŗos. Viņas vīrs Sauspurvis (Jānis Grīvnieks), ļoti labi veica saimniektēva lomu, atgādinādams šur tur rezdzētu lauku tipu, sevišķi, ja mājās noteicēja ir saimniece. Grūtāk bija jaunības karstumā slēgtas neizdevušās laulības upuŗa Dāvja Krasta raksturu veidot Emilam Mazutim. Savā vietā bija padziļe vojusī kalpone Lība (Zaiga Lepne), kuŗas mimika un žesti bieži izraisīja smieklus skatītājos. Godam turējās arī pārējie spēlētāji mazākajās lomās: Mīlis (Antons Ķivelnieks), Bičulis (Nikodems Plavinskis), Ludis (Alberts Vasiļkovs) un it īpaši Guste (Ilga Niedre).

Režija Irmas Graudiņas. Diemžēl, pilnīgi noskaņota spēle trimdas apstākļos, kur tēlotāji teātrim var veltīt tikai brīvos brīžus pēc smaga maizes darba, būtu pārāk liela prasība.

Katrā ziņā izrādi varēja noskatīties ar interesi, un tīkami bija klausīties Brigaderes skaidro latvisko valodu.

Publika pateicīgi aplaudēja tēlotājiem. Pēc izrādes visiem māksliniekiem pasniedza krāšņas rozes.

Paldies māksliniekiem un rīkotājiem Daugavas Vanagiem. A. M.

MĀKSLINIECE — CĪNĪTĀJA

Mūsu vecmeistara prof. R. Zariņa meita Maija Zariņa—Celmiņa pag. mēneša beigās Mellē (Vācijā) bija rīkojusi savu akvareļu izstādi. Tā tiešām ir klusa varonība, jo šī izstāde tapusi bez sabiedrības atbalsta — pašas mākslinieces ierosmē,pārvarot lielas materiālas grūtības. Pati M. Zariņa—Celmiņa par to saka: „Tā laikam manu latviešu senču spits, kas vienmēr atkal liek celt galvu un teikt: Tomēr, — es mēģināšu cīnīties vēl un vēl!"

Izstādē bija 61 darbs, to vidū arī Latvijas ainavas un mūsu tautisko tērpu paraugi. Izstādi apmeklēja pāri par 300 skatītāju. Pārdoti 3 darbi, bet vairāki aizrunāti, tā kā mākslinieces varēs segt izstādes izdevumus. Vērtējot M. Zariņas—Celmiņas darbus, vācu mākslas kritiķis Rorbachs „Meller Kreisblatt" raksta:

„Mākslinieces radošo augšanu un attīstību izceļ arī pēdējo gadu ainavas, no kuŗām sevišķi Lejassaksijas ainava ar saviem etnogrāfiskajiem moţīviem ir iespaidīga liecība tam, cik labi viņai izdevies iejusties ne vien Lejassaksijas dabas, bet arī tās ļaužu garā. Tādēļ nebūs par daudz apgalvots, ka šajā garīgi švesās materijas iekšējā pārveršanas gaitā vērojam mākslinieciska brieduma procesu."

Vēl jāatzīmē, ka M. Zariņa—Celmiņa klusībā paveikusi arī kādu lielu un vērtīgu darbu, kam svarīga nozīme nacionālās mākslas un audzināšanas laukā — it īpaši pašreizējos apstākļos. Tā ir grāmata maziem un lieliem ar nosaukumu ABC dzimtenē, kas nav ābece parastajā nozīmē. Blakus latviešu valodai tā ietver arī Latvijas ģeografijas, etnografijas, dabas un dzīves mācības elementus, krāsainos zīmējumos parādot mūsu dzimtenes augu un ziedu bagātību, kā arī krāšņos tautas tērpus visos Latvijas novados.

Diemžēl, līdz šim vēl nav radies izdevējs šim ievērojamam darbam. Protams, — tā iespiešana prasa lielāku līdzekļu ieguldīšanu, taču pēdējais noteikti atmaksātos kā materiālajā, tā vēl jo vairāk latviskās audzināšanas nozīmē.

INDIĀŅU VIRSAIŠA MEITA - LĒDIJA REBEKA

16. gadsimta romantika Virdžīnijā

16. gs., kad Virdžīnijā ieradās pirmie angļu immigranti, tie bija spiesti pārvarēt savstarpējas nesaskaņas un izturēt smagu cīņu ar indiāņiem. Šo notikumu centrā vienmēr stāvējis kapteinis Džons Smits, kuŗa bagātīgie piedzīvojumi iegājuši Amerikas vēsturē.

Smitu, kas reiz nonācis biezoknī netālu no jaundibinātā Džeimstaunas ciemata, sagūstījuši indiāņi un piespriduši tam nāves sodu. Bet cilts virsaiša 17 g. vecā meita Pokahonta par viņu iežēlojusies un tēvu lūgusi gūstekni nenonāvēt, Tomēr virsaitis bijis nepielūdzams.

Smita galva jau atradusies uz akmens bluķa un divi spēcīgi indiāņu kareivji pacēluši milnas, lai to sašķaidītu... Tanī brīdī jaunā Pokahonta, kas sēdējusi blakus tēvam, pēkšņi metusies pie baltā gūstekņa, to apkampusi un savu galvu nolikusi uz nāvei nolemtā galvas. Tikai tad bargais cilts virsaitis apžēlojies.

Pirms Smita izglābšanas no nāves šī patiesā notikuma norise sākusies cilts virsaiša Pohatana mājoklī. Kad gūstekni tajā ieveduši, virsaitis, zvērādu mantijā sēdējis uz paaugstinājuma. Viņa galvu greznojušas ērgļu spalvas. Cieši blakus tam divās rindās stāvējuši kareivji un aiz tiem 200 sievas. Sievas bijušas sviņību tērpos, sarkani krāsotiem kakliem un baltās putnu dūnu galvsegās. Gūsteknis sagaidīts skaļiem kliedzieniem. Viena no sievietēm tam pasniegusi ūdeni roku mazgāšanai, bet otra devusi putnu spalvas roku noslaucīšanai. Pēc tam viņu labi pabarojuši un tikai tad sākusies tiesāšanas procedūra, kuŗā Smitam piespriests nāves sods. Soda izpildīšanas laikā blakus virsaitim sēdējušas abas viņa meitas, no kuŗām viena — Pakahonta — Smitu izglāba.

Virsaitis, dodot solījumu angļus vairs neaiztikt, Smitu palaidis brīvībā. Bet pēc pāris gadiem indiāņi no jauna gatavojušies uzbrukt angļu ciematam. Tad atkal iejaukusies Pokahonta, kas tumšā, vētrainā naktī devusies uz Dzeimstaunu un brīdinājusi Smitu, tādējādi izglābjot angļus no posta un nāves.

Bet vēlāk, kad Smits ciemata nav vairs bijis, lai piespiestu indiāņus maksāt pārtikas meslus, angļi sagūstījuši skaisto Pokahontu un vairākus mēnešus turējuši ieslodzījumā kā ķīlnieci.

Tanī laikā indiāņu jaunava sadraudzējusies ar kādu jaunu angli Džonu Rolfu, kas bijis no labas ģimenes. Jaunieši samīļojušies un Ralfs viņu pierunājis pieņemt kristīgo ticību. Pokahonta arī kristīta Džeimstaunas kapellā, kas bijusi celta no neapstrādātiem baļķiem. Kristībās tai dots vārds Rebeka. Viņa arī bijusi pirmā iedzimtā, kas Virdžīnijā pieņēmusi kristīgo ticību. Tūliņ pēc kristībām notikušas arī jauniešu laulības, kuŗās piedalījušies visi džeimstauniešī.

Dažus gadus vēlāk jaunais pāris aizbraucis uz Angliju, kur lēdija Rebeka karaļa galmā uzņemta ar lielu godu. Bet karalis Džeims, kas bija pazīstams kā gudrs, bet ļoti aizdomīgs valdnieks, apvainojies par to, ka viņa pavalstnieks uzdrošinājies apprecēt „dāmu ar karaliskām asinīm." Apstākļi sarežģījušies vēl vairāk un lieta nonākusi tik tālu, ka karalis iedomājies, ka „princeses Pokahontas un Rolfa pēcnācēji varētu pretendēt uz „Virdžinijas troni." Tāpēc karalis uzdevis Slepenai padomei noskaidrot, vai Ralfs, apprecot „princesi," nav izdarījis valsts nodevību.

Balles un sarūgtinājumā nodzīvojusi gadu Anglijā, Pokahonta ar viru un dēlu nolēmusi atgriezties Virdžinijā, bet saslimusi ar bakām un 1617. g. jūnijā miruši.

Šī indiāņa virsaiša meita ir arī pirmā amerikāniete, kas apbedīta Anglijas zemē.

Viņas dēlu Tomu aizveda atpakaļ uz Virdžīniju, kur tā pēcteči dzīvo vēl šodien.

PIEMINEKLIS KANADAS HUMORISTAM

Vienu no Kanadas redzamākajiem dēļiem, nelaiķi Stefenu Ļikoku, nesen godināja Orilā, Ont., viņa dzimtā pilsētā, atklājot bronzas bisti publiskā bibliotēkā.

Ļikoku (miris 1944. g. martā), literātūras pasaulē atzīst par vienu no lielākajiem humoristiem angļu valodā. Viņš bija arī izcils tautsaimnieks un Kanadas problēmu komentātors, un viņa darbi ir noderējuši par paraugu divām jauno autoru paaudzēm.

Ministru prez. Leslijs Frosts, viens no ceremonijas dalībniekiem, atcerējās Ļikoka ģimeni no tiem laikiem, kad viņš kā jauneklis dzīvojis Orilā.

„Es atceros Stefenu Batleru Ļikoku ne kā humoristu, bet tādu, kāds tas atveidots tēlnieka darbā, kā zinātnieku un tautsaimnieku — kā lielu kanadieti ar lielu ticību šai zemei un tās jaunatnei —" teica ministru prezidents. Stefens Ļikoks bija nevien humorists, viņš bija virs ar stingru pārliecību, rūdīts individuālists, kas dziļi lūkojās visu lietu pamatos, un kaislīgi proklamēja savu ticību mūsu dzīves veidam."

Svinībās piedalījās arī, jaunais autors Ēriks Nikols no Vankuvēras, kas sarakstījis „Klaidonigo Es." Viņš šai sanāksmē saņēma Stefena Ļikoka piemiņas prēmiju. Klāt bija arī Harijs Simons no Toronto, kuŗš pirmais ieguva humora medaļu un kuŗa jaunā grāmata „Gaŗlaicīgā sapulce" nesen publicēta.

Savā pateicības runā Nikols pasvītroja, ka viņa izcilais priekštecis nav piederējis pie rūgto joku novirziena.

„Ļikoka smiekliem nav Pajaco pieskaņas un aiz tiem nedzird arī ciŗa trīšanu. Tie ir tīri un dziltīgi prieki, ko iegūst, kad gudrības iekšpusi izgriež uz āru tā, lai neparādītu faktus.

„Un," viņš piemetināja, „es ļoti vēlētos redzēt Toronto ielu nosaukt tu par Ļikoka ielu ļaudīm, kas vēlas patīkami pastaigāties bez vēlēšanās kaut kur sevišķi nokļūt."

RAKSTNIECĪBAS METUZALS

Madride. — Izcilais spāņu lugu rakstnieks Jacinto Benavente, kas 1922. gadā saņēma Nobeļa prēmiju literātūrā, nule sasniedzis 85 gadu vecumu, bet vēl arvien veiksmīgi sacer jaunas lugas.

Kopš 1894. gada, kad publicētas viņa pirmais skatuves darbs, Benavente uzrakstījis vairāk par 300 lugu.

Šīs lielu vecumu sasniegušais rakstnieks ir visvecākais kultūras darbinieks Spānijā un viens no visvecākajiem rakstniekiem pasaulē.

SPORTS

Latviešu Sporta Apvienības valde Kanadā savā 8. okt. sēdē par Ontario apgabala sporta vadītāju izraudzījusi Imantu Kāpostiņu. Viņš ir LSAK valdes loceklis, Toronto vieglatlētikas sekcijas vadītājs un līdz šim bija apgabala agr. vadītāja Šteinharda vietnieks. Kāpostiņa adrese: 70 Sussex Ave, tel. MI 7088. Toronto.

ANGLIJAS SPORTISTI

Anglijas latviešu meistarsacīkstēs desmitcīņā 30. sept. un 1. okt. grūto sacensību beidza tikai Brenčītis un Priede. B. uzvara izšķīrās pēd. disciplinā — 1500 m, kur viņš ne tikai izlīdzināja 23 p. starpību, bet aizsteidzās vēl 55 p. priekšā, savācot 3755 p., pēc jaunām starpt. tabulām. Brenčīša labākais sasniegums — augstlēkšanā 1.71 m, kamēr Priedes labākie rezultāti lodes grūšanā 13,02 m, disks 40,21 m. Tanī pat sarīkojumā Mundeciems atkārtoja Salnaja Anglijas latviešu labāko sasniegumu 1500 m — 4:25,4 min.

Desmitcīņā nepiedalījās vispusīgi labais vieglatlēts Feldmanis, kas iekļuvis īru bij. izlases vienības trenera austrieša Štumpfle lietpratīgā vadībā, nākotnē rādīs, ko Anglijas austrietis spēs iztaisīt no latviešu „lietas koka".

Z.

TORONTO

GALDA TENISISTIEM!

21. okt., plkst 14 Centr. Y. telpās (8. ist.) notiks galda tenisa turnirs vīriešiem un sievietēm. Pēc turnira, kur sacentīsies pēc 2 minusu sistēmas, sastādīs rangtabulas vīriešu un sieviešu meistarības vienspēlēm, kur noskaidrosies Toronto jaunie latviešu meistari un vienības sastāvs Ontario apgabala sacensībām. Sacensībās varēs piedalīties tikai tie sportisti, kas nokārtojuši saistības. Pieteikšanās pie sekc. vad. Eglīša, sākot ar 14. okt. pa tel. WA 9109 un turnira vietā pusstundu pirms sākuma.

Treniņi notiek Centr. Y. telpās, College Str. 40, piektdienās no plkst. 6 — 10 vakarā un svētdien pēcpusdienās.

*

Toronto latviešu sporta kopas volejbolistu (vīriešu un sieviešu), basketbolistu un paukotāju treniņi turpmāk notiks otrdienās no pl. 9 - 11 vakarā un sestdienās no pl. 3 - 5 pēcpusdienā, St. Vladimira baznīcas sporta zālē Bathurst ielā, starp College un Dundas ielām, iepretim slimnīcai. Turpat var pieteikties jauni dalībnieki.

JANSONS LONDONAS VIENĪBĀ

Mūsu diska metējs Jansons startēja Londonas izlasē pret zviedru Goeteborgas vieglatlētu vienību un ar 41.46 m ierindojas 3. vietā, paliekot aiz zviedra Fransona un angļu rekordista Sevidža. 35.000 skatītāji starmešu apgaismotā Vaitsitijas stadionā pieredzēja angļu 4 x 880 jardu maiņas vienības uzvaru pār zviedriem jaunā pasaules rekorda laikā 7:30,6 min. Otru pasaules rekordu sasniedz 4 x 220 jardu maiņas skrējiena dalībnieces, veicot distanci 1:41,4 min.

Z.

MONTREĀLAS VINGROTĀJU 1. UZSTĀŠANĀS

Montreālā 6. okt. pēc Otavas—Montreālas volejbola spēlēm daudzie skatītāji ar lielu interesi un sajūsmu vēroja M. sieviešu vingrošanas sekcijas priekšnesumus sporta instruktores Pinkas vadībā. Sporta draugi, kas trimdā vairumā redzējuši tikai volejbola un basketbola spēles, ar atzinību novērtēja to darbu, ko veikusi instruktore Pinka, piesaistot veselīgajam un sieviškīgajam vingrošanas sportam tik daudz vingrotāju, kas saskaņotos un graciozos priekšnesumos sevišķi iepriecināja ar vingrojumiem līdztekās un brīvās kustībās. Ja šis bija pirmais šāda veida sarīkojums Kanadā, tad publikas atsaucība un vingrotāju enerģija dod pārliecību, ka tas nebūs pēdējais. Cerēsim, ka Montreālas vingrotājas redzēsim arī citās lielākās pilsētās, un katrā ziņā nākošos baltiešu sporta svētkos, kur šogad redzējām tikai igauņu vingrotājas

OTAVIEŠU 1. STARTS

Montreālā 6. okt. viesojās Otavas volejbolisti, sacenšotīts draudzības spēlē ar montreāliešiem. Otavieši savā pirmajā startā pret spēcīgo pretinieku gan zaudēja, tomēr savā sniegumā pierādīja, ka tie nākotnē var veidot respektējamu vienību. Otrā spēlē otavieši sacentās ar Montreālas 2. vienību. Vienlīdzīgā spēlē atkal uzvarēja vairāk pieredzējušie montreālieši. Otavas vienībā spēlēja: Alberts, Pļavnieks, Bērziņš, Kolbergs, Alupis un Purinš.

Ir patīkami konstatēt, ka Otava, kur ir tikai ap 100 latviešu, ir spējusi noorganizēt ne tikai volejbola, bet arī basketbola vienību. Cerēsim, ka tur drīzumā sāks darbu arī jauna latviešu sporta kopa.

-š-

SEŠAS UZVARAS FRANCIJĀ

Pēc 12 dienu sacīkšu turnejas Francijā, Londonā atgriezās Anglijas latviešu basketbola meistarsvienība — DVF. Desmit spēles, ikreiz pret svaigu pretinieku, sagandrīz ik dienu citā pilsētā, mūsu jaunajiem basketbolistiem bija krietns pārbaudījums. Sešas reizes mūsu spēlētāji, skalu apuzvarētāji, kamēr 4 reizes nācās atzīt franču pārākumu. Iegūti pavisam 472, bet zaudēti 445 p. Tāda ir sacensību skaitliskā bilance, kuŗas aktīvā vēl jāieraksta tā sirsnība un viesmīlība, ko visur un vienmēr baudīja mūsu sportisti.

Pag. numurā lasījām par pirmām divām spēlēm, šeit īss pārskats par atlikušajām 8.

Bretaņas basketbola centrā Lorienā, londoniešu pretinieks bija CEP Lorient ar Zebeliņu un Lugesantā sacensībā „vanagi" zaudēja divas uzvaras — pret Jeune France Cholet 53:40 un L'Avenir Trementines 43:32. Nantē mūsu spēlētāji piedzīvoja smagāko sakāvi, zaudējot spēcīgai ABC Nantes vienībai ar 20 p. starpību — 23:45. Nākošā spēlē Brestā pret Stade Brestois DVF vienība, papildināta ar Zebeliņu un Lūsāru, izcīnīja turnejas lielāko uzvaru — 66:44. Šai spēlē sevišķi izcēlās Zebeliņš, gūstot viens pats 31 p.

Seko uzvara pret SCB Guingamp 50:45 un zaudējums spēcīgai COB St. Brieux. Dinardā uzvaru skaits pieauga līdz pusducim (6:38). Pēc šīs spēles arī Sacās teikt ardievas sirsnīgajiem frančiem. Ar skaistām atmiņām un bagātīgu pieredzi Londonas basketbolisti devās atkal pāri Latu salu. DVF vienībā, kuŗu pavadīja LSPL vadītājs Ansis Mauriņš, spēlēja un punktus guva: kapt. J. Sprogis 88, Pūris 93, Šmits 77, Priedītis 70, Skujiņš 36, Jēkabsons 32!, Antens 32, P. Sprogis O.

PATEICĪBA

LSAK valde, sezonu beidzot, izsaka pateicību visiem sporta labvēļiem un sportistiem, kas ar savu līdzdalību un materiālu paras nometni, Kanadas latviešu pirmās meistarsacīkstes vieglatlētikā un 5. okt. sarīkojumu.

Žurnāla Mūsu Domas lasītājiem!

Ievērojot to, ka illustrētā žurnāla Mūsu Domas iespiešana Kanadā tīri tehnisku apstākļu dēļ tuvākā laikā nav iespējama un atzīstot vēlamību mūsu kopīgo mērķu labā vienot mūsu spēkus latviskā vārda iespiešanā, esmu panācis vienošanos ar jaunā illustrētā žurnāla LATVJU ŽURNĀLS apgādu par sekojošo:

1) Illustrētais mēnešraksts MD ar š. g. 4. oktobri pievienojas LŽ, pie kam visi MD abonenti saņem MD vietā jauno LŽ līdzšīgā skaitā, cik nokārtots abonements par MD.

2) Tiem MD abbonentiem, kas nevēlētos saņemt LŽ, tas jāpaziņo MD apgādam vēlākais līdz š. g. 1. novembrim līdz ar vēlēšanos tā vietā,

a) vai nu pārskaitīt viņu abonementu maksas atlikumu kāda cita periodiska izdevuma, Latvju Enciklopēdijas, grāmatu, apsveikumu kartiņu, latvisko aplokšņu vai kāda cita manas grāmatnīcas sludināto priekšmetu samaksai pēc paša izvēles, vai arī

b) saņemt atmaksu skaidrā naudā.

3) Visi MD pārstāvju, sludinātāju un maksājumi un pieprasījumi pēc MD numuriem (1—a 70c.) adresējami man.

4) Ar šo vienošanos LŽ apgāds nav uzņēmies nekādas citas saistības un plenākumus pret trešām personām, kā tikai augstāk minētā žurnāla iznākšanu MD abonentiem un visas še minētās saistības kārto MD apgāds pats.

Līdz ar šo izsaku savu sirsnīgāko pateicību MD redaktoriem Hugo Krūmiņa un Arnolda Šmita kungam, visiem līdzstrādniekiem, lasītājiem un latvēļiem, kas veicinājuši MD iznākšanu. Ceru, ka viņi neliegs savu atbalstu arī jaunajam LŽ.

Toronto, 1951. g. 4. oktobrī

Alberts Kalniņš, Illustrētā mēnešraksta MD izdevējs un atbildigais redaktors. 71 Indian Grove, Toronto, Ont., Canada.

IR JAU LAIKS,

pārdomāt ko dāvāsim saviem tuviniekiem un draugiem ne visai vairs tālajos Ziemassvētkos.

Labākā arvien būs latviskā dāvana. Te ir dažas no ieteicamākām:

1) Grezni, lieli albumi masīvos ādas vākos, ar Latvijas karti vai valsts gērboni krāsās un latviskiem rakstiem krāsās $13;
2) T. p. ar latviskiem rakstiem vienā krāsā $10.00
3) T. p. mazāka samēra ..... $ 6.00
3) Ādas kabatas portfeļi ar latviskiem rakstiem .... $ 8.50
5) Naudas maki ar valsts gērboni vai rakstiem ..... $ 6.50
6) Greznas piezīmju grāmatiņas, ādas vākos ar latvju rakstiem ..... $ 2.50

Laba dāvana, sevišķi jauniešiem, ir Latvijas nauda, jo tā ir mūsu valsts simbols, un nekad nezaudēs savu vērtību.

1) Latvijas sudraba pieclatnieks $5.00
2) Latvijas sudraba divlatnieks $2.00
3) Latvijas sudraba vienlatnieks $1.00
4) Latvijas piecdesmit santimu monēta $0.50

Daudzus citus varam iepriecināt ar latvisku svētku apsveikumu:

1. Latviskas Ziemassvētku un Jaungada apsveikumu kartes ar kopīgu tekstu — 1 ducis $1.00
2. Latviskas un propagandas aploksnes, 9 dažādi attēli; pilns komplekts (9 duči) — $3.00; mazais komplekts (3 duči, pa 4 apl. no katra attēla) $1.00
3. 18. novembra apsveikumu kartes, 3 attēli, — 1 ducis $1.00

Naudu varat iesūtīt ar pasta vai bankas orderiem vai banknotēm vēstulē

A. KALNIŅA GRĀMATNĪCA

71 Indian Grove, Toronto, Canada. OL 3986

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS

GADA GRĀMATA 1952.

Cena $1.00, ar piesūtīšanu. Pieprasāma tieši apgādā un visās grāmatnīcās. Satur: O. Akmentiņa, A. Egliša, Z. Lazdas E, Ķezbeņes, M Skujenieka, O. Liepiņa, prof. Švābes, F. Freidenfelda, P. Ērmaņa u. d. c, raksti un sacerējumi, humors un illustrācijas

Iznācis apgādā LATVJU GRĀMATA

ZIEMASSVĒTKU KATALOGS

Piesūta par brīvu Jums un Jūsu draugiem katrā skaitā. Saturā: simtiem dažādu izlevumu, visvecākie un arī visjaunākie, rotas lietas, latviski izstrādājumi, latv. rakstāmmašīnas u. d. c. Mūsu katalogā atradīsit pilnīgāko informāciju par katru lietu, kas vien Jūs interesētu

Apgāds LATVJU GRĀMATA, Waverly, Iowa USA

(19)

LATVIEŠU GRĀMATU CENTRĀLE AMERIKĀ

Pasta adrese: JĀNIS MIĶELSONS, 67 Marcella St., Boston — Roxbury 19., Mass., USA

Pieņem pasūtinājumus sekojošiem periodiskiem izdevumiem:

Laikrakstam LAIKS abonēš. maksa par 3 mēn.	$4.50
Laikrak. LATVIJA Amerikā abonēš. maksa par 3 mēn.	$4.00
Laikr. LATVJU ZIŅAS, Stokholmā, ab. maksa par 3 mēn ar gaisa pastu	$2.00 $3.00
Žurnāls CEĻA ZĪMES eks. maksā	$1.00
LATVJU ENCIKLOPĒDIJA līdz 8. burtn. sākot ar 9 burtnīcu	$1.25 $1.75
LATVJU ŽURNĀLS, ab. maksa par 1 mēn.	1.25

Augšminētiem izdevumiem pieņemu arī sludinājumus

Grāmatu galdā, vienmēr atrodams jaunākais latviešu literātūrā

Pieprasiet ērtos un izdevīgos abonementa noteikumus

Pastāvīgiem abon. un grāmatu pircējiem dažādas priekšrocības

(23)

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

AIZ DZELZS AIZKARA

ANDREJS PUMPURS BOLŠEVIKU SPOGULĪ

Kāds A. Vilsons, filol. zinību kandidāts rajonu laikrakstu redakcijām Rīgas padomju radiofona 20. septembrī teica šādus vārdus:

Pumpurs pareizi saprata, ka latviešu darba tautas ceļš uz laimi ir tikai viens — kopā ar vareno krievu tautu. Ar aktuālu nozīmi vēl šodien skan 1870. g. rakstītie Pumpura vārdi dzejojumā Austrums un Rietrums:

„Arī mūsu latvju tauta
Kamēr vēl neilgi glābta
Un tā vēl šo baltu dieņu
Latvieši lai zin' arvien:
Cietuši caur Rietrumu —
Tika tā caur Austrumu.
Rietrums spītē Austrumam.
Sevišķi ievērojam!"

Būtu interesanti zināt, vai padomju filol. zinību kandidāts A. Vilsons vēl brīvībā, jo viņš aiz paviršības atstājis Pumpura vārsmās vārdus par to, ka latvju tauta cietusi „Tika tā caur Austrumu"!

Bet varbūt Vilsonam arī piedos, jo viņš piemetina:

Un kad 1940. g. pad. Latvijas tauta iegāja brāļīgā pad. republiku saimē, atkal to pavadīja Lāčplēša vārds. PSRS Augstākās padomes sēdē atskanēja: „latviešu tauta nekad nav samierinājusies ar verdzību ... tā radīja tautas varoņu tēlu, Lāčplēsi, kurā iemiesoja visu savu naidu pret tautas apspiedējiem, iemiesoja savu dzimtenes un brīvības mīlestību, apņemšanos cīnīties līdz galam par tautas atbrīvošanos un laimi."

TAUTIEŠI

Nodrošiniet savu materiālo labklājību un ceļu uz dzimteni

Iegādājoties nekustamu īpašumu.

Draudzīgus pakalpojumus un piedāvājumus, mājas pērkot un pārdodot, sniedz **EGONS NORDŠTRANDS** Tel. RO 4141 mājā: RI 7277

Dzīvojiet lēti — dzīvojiet savā mājā

Mājas par dažādām cenām un dažādos Toronto rajonos.

S. R. TAYLOR REAL ESTATE 2248 BLOOR STR., TORONTO

PUĶU VEIKALS

"LOTUS"

Krāšņas ligavu buķetes eiropiešu un kanadiešu gaumē
Bagātīgā izvēlē ziedi par pieņemamām cenām.
Krājumā Holandes puķu sīpoli
354 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor
Tel. KE 3884 (17)

VALTERA ZIEDIŅA GRĀMATNĪCA

92 Morse St., Toronto, Ont., Canada. Tel. GL 8646

Nodaļas: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6-th Ave., Vancouver, B.C.; Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave, Haminton, Ont.; Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave, Noranda, P.Q. (Vienmēr krājumā jaunākās grāmatas). Pārstāvniecība ASV: Mr. A. Kalnājs, 2112 W Le Moyne Str. Chicago 22, Ill., USA. (Izpilda visus pasta pasūtinājumus).

Tikko iznācis un sākts izsūtīt pieprasītājiem archibīskapa prof. Dr. T. GRĪNBERGA redigētais

illustrētais BITĪTES KALENDĀRS 1952. gadam

Saturā: kalendārijs ar mēnešu pantiem, archibīskapa ievadrasts, apceres par latviešu sabiedriskiem un gara darbiniekiem, mīklas un uzdevumi uc. lasāmviela jaunatnei. Cena $0.35

BITĪTES kalendārs nodots LITERAS generālpārstāvniecībā un pieprasāms: Latviešu rakstnieku, žurnālistu un grāmatrūpniecības darbinieku kopas apgādam LITERA

(13b) Grafenaschau, Obb., Regierungslager, US Zone, Germany

(20)

LATVISKIE JOSTU AUDUMI

sienas, grīdas un galda segas, celiņi un spilveni,

pasūtināmi pie A. DZĒRVĪTES.

Personīgi turpat pēc plkst. 6 vak. Darbnīca pagrabā, ieeja caur sētu

Rakstveida pasūt. adr.: 274 Delavare St., Toronto, Ontario.

S. Undsetes „KRISTĪNE LAVRĀNA MEITA„ — romāns, 3 biezi sējumi (1122 lpp.) 8.50, ies. 10 dol., un citi pēdējie grāmatu jaunumi.

LATVIJAS KONSULĀTS

R. N. BRYSON

Ģenerālkonsuls

320 BAY St., ROOM 1304

Tel. WA 1688

Toronto, Ontario

Latvijes ārzemju pasu izņemšana un pagarināšana

Automobiļu remonta darbnīca

meklē līdzdalībniekus akc. sab. dibināšanai, nekust. īpašuma pirkšanai. Interesentus lūdz pieteikties

AL. KANBERGA

rakstu darbu birojā,

596 Sherbourne St., tel. RA 7149

(3)

Zobārsts Dr. L. CROWLEY

130 Carlton St., Toronto,

pieņem vakaros ar iepriekšpieteikšanos pa tel. RA 3704 no pl. 4—6 vakarā.

Runā latviski, igauniski, vāciski

(7)

Godājamie tautieši!

Laipni lūdzu apmeklēt mūsu gaļas un pārtikas preču tirgotavu, pārliecinaties par zemajām cenām. Pieņem pasūtinājumus ar piegādi mājās.

A. MAURĪTIS

1150 College St., netālu no Dufferin, Toronto. Tel. KE 7042.

(18)

S. VASARĀJA

transporta uzņēmums

„STANLEY CARTAGE"

pārvadā mēbeles un izdara citus transporta pakalpojumus. Zvanīt pēc pl. 6 vak. OL 1403

Toronto

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967

(13)

INDEPENDENT FORESTERS

dzīvības, negadījumu, slimību APDROŠINĀŠANA

Kanadas pārstāvis

V. BEBRIS, 79 Birchview Cresc., Toronto. Tel. RO 4820

(68)

Jūs labāk izskatīsities, ja mēteļus, uzvalkus un kostīmus pasūtināsit pie igauņu dāmu un kungu drēbniekmeistara A. PUSS, **81 Pleasant Blvd (St. Clair un Yonge ielu stūrī), Toronto. TEL. RA 1457**

Jauni angļu drēbju paraugi

Izdodama

istaba ar vai bez mēb. 1 personai. Tel. KE 7297 pēc pl. 6 vakarā.

A. FLAUMS

PULKSTENU VEIKALS — DARBNĪCA

Toronto, 331 Bay ielā, istaba 117, II. stāvā, tel. — veik. WA 5790 Dzīv. — OX 4815

S. LOCĀNS

Izpilda dežādus transporta darbus vakaros un sestdienās

Tel. LL 9053

TORONTO

MONTREĀLAS DAUGAVAS VANAGU NOD.

RĪKO

KONCERTU

27. oktobrī, plkst. 7,30 vakarā

kurā piedalās: soprāns KSENIJA BRANTE

baritons PĒTERIS GEISTAUTS un pianiste MARTA TUTERE

Koncerts notiek Mc.GEE HIGHSCHOOL koncertzālē, **220 Pine Ave. W., pie Park St.**

Ieeja $1.25 un $1.00, studentiem, skolniekiem un invalidiem puscenas. Biļetes iepriekšējā pārdošanā pie R. Virkavas GL 2158 un R. Vitiņa EX 7417 (9)

Dubultkvarteta TĒVIJA

KONCERTS

SVĒTDIEN, 21. oktobrī plkst. 2 dienā

Ieejas maksa: $1.00 un $1.50, skolēniem $0.50. Biļetes iepriekš pasūtināmas pa tālr.: PR 2337; PR 2756; PR 4208; KI 2650 un KI 9908. Koncerta dienā kase atvērta plkst. 1 dienā.

HAMILTONĀ, Main St., W, Dalewood School zālē

Sestdien, 20. oktobrī, plkst. 8 vakarā

Iejas maksa — $1.25.

LONDONĀ, pirmdien, 22. oktobrī

Visus laipni ielūdz

Toronto Latviešu Biedrība
Hamiltonas Latviešu Biedrība
Londonas Latviešu Kopa

(13)

Toronto Latviešu Biedrība

rīko

DEJU VAKARU

š. g. 19. oktobrī, 1087 Queen St., W. pie Dovercourt Rd.

DEJU MŪZIKA no plkst. 8 līdz 12.45

Lūdzam visus ierasties laikā, lai nenokavētu iespēju šajā vakarā dejot par brīvu, proti — no 20 pirmo biļešu ieguvējiem 10 ieejas naudu vēlāk saņems atpakaļ.

Ieeja dāmām un biedriem $0.75, kungiem $1.00

ATSPIRDZINĀJUMI LABA MŪZIKA

Visi laipni ielūgti!

587 Queen St., W. Toronto **WA — 6812**

KRIEVU **MĒBEĻU VEIKALS**

QUEEN WEST FURNITURE Co

Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums

(390)

Iegriezieties un pārliecinieties paši!

„LATVIJAS" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

Arnolds Bērziņš, 1109 Hancock, Brooklyn 21 N. Y. un Bellemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 R. čaks, 226 So. 76 St., Milwaukee 14, Wisc.

Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 223 — 24th Ave S., Minneapolis, Minn.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing Mich.

Jānis Lazdiņš, 3823 1/2 Central Ave, Indianapolis, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Marcella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runkis, 6026 20th Ave N. E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 900, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.

G. Šmits, 19 Prospect St., Paugh. keepsi N. Y.

J. Upesleja, 5322 W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis. Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St. Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Baltraks, P. O. Box 1008 Stn. C. Toronto 3, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 4 Sylvan Ave, Toronto.

H. Drupals, 10155 Waverly St, Montreal, P. Q.

E. Jurševskis, 608 York St., Hamilton, Ont.

A. Kalniņš, 71 Indian Grove, Toronto, Ont.

M. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Arturs Kivlits, Hurdmun's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo Ont.

Mrs L. Skujenieks, 406, E. 6th Ave, Vancouver, B. C.

V. Ziedinš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lucien Rd. Apt. 3. Montreal.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums 21. okt., plkst. 3 p.p. Betlemes b-cā, 3 Ave un Pacifik St., Bruklinā. Māc. R. Zariņš un A. Ozols.

Čikagas latviešu Jāņa draudzē nākošais dievkalpojums svētdien, 21. oktobrī, plkst. 5 p.p. Ticības atjaunošanas sv. dievk. 4. novembrī, plkst. 3 p.p.

Ievērībai: sākot ar novembra mēnesi dievkalpojumi notiks ne vairs pl. 5 p.p., bet trijos pēc pusd.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa Pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton, Ont. T. 7-0136) **Otavā** 18. okt., plkst. 8 vakarā (Pētera b-cā); uzturēsies Montreālā laikā no 19.-29. okt. (574 Roslyn Ave, Westmount) un šinī laikā apmeklēs arī dažas vietas Kvēbekas prov. (St. Agate u.c.).

Prāv. A. Mīļulis (367 Maryland St. Winnipeg, Man.) **Dofinā** (veclatviešu kolonijā) 21. okt. Pļaujas svētki (skolas namā); **Winipegā** 28. okt., plkst. 4 p.p. (Sv. Pētera b-cā) Reformācijas svētku dievkalp. Kristīti: Laima Anna Toks, Miķeļa un Elizabetes m., un Anda Radovskis, Roberta un Mildas m..

Māc. V. Šefers (659 Piccadilly St., London, Ont.) **Londonā** 21. okt., 4 p.p. (Trīsvienības b-cā); **Niagara Fallz** 28. okt., plkst. 3 p.p. (Pāvila b-cā) Reformācijas sv.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St., E. Hamilton, Ont. T. 9-3410) 21. okt. plkst. 4 p.p. Bērnu pļaujas sv. dievkalp. (18 Victoria Ave, So.) 28. okt. plkst. 4 p.p. Reformācijas sv. dievkalp. 18. okt., plkst. 7 vakarā Jaunatnes sanāksme (vecumā no 15-21 g.) mācītāja mājā.

Māc. A. Briedis (17-8th St. Noranda, Que.) **Virdžīnlatnaunā**, 21. okt., pl. 2 p.p. ar dievgaldu (anglikāņu b-cā); **Norandā** 28. okt., plkst. 4 p.p. ReformkstĒQ ETAOIN EAOI ETAOIN ET mācijas sv. dievkalp.

Māc. A. Lūsis (5 Dewson St. Toronto, Ont., T. LO 2510) **Toronto** Sv. Jāņa b-cas latviešu draudze 28. okt., plkst. 4 p.p. (274 Concord Ave). Svētdienas skolas sākums pusstundu pirms dievkalp. Septembra mēnesī kristīti: Lilita Irena Stripnieks, Friča un Irēnas m., Linda—Mary Ozolcelms, Tālivalda un Ernas m.: Kārlis Haralds Gaikis un Imants Jānis Gaikis, Artūra un Esmeraldas d. Laulāti: Mike Bradacs ar Martu Kiesners, Arvīds Jaunzariņš ar Valdu Standi, Ernests Dundurs ar Olgu Mariju Bredovskis, Jēkabs Vimanis ar Zentu Pelēkais, Imants Cinovskis ar Naneti Vegeners, Alberts Vītiņš ar Elzu Vīksni, Imants Bārs ar Austru Hildi Branti.

Māc. A. Čops (118 Isabella St. Toronto, Ont., T. MI 1873) **Toronto** Pirmā lut. b-ca latv. dr. 21. okt., plkst. 4 p.p. (116 Bond St.) pēdējais atvadīšanās dievk. šinī b-cā. Piedalās arī vietējais mācītājs Dr. A. Grunvalds. Piedalās brīvmāksl. Ksenija Brante un baritons Geistauts.

Pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē notiks draudzes locekļu pilnsapulce. Darba kārtībā: Patstāvīgas draudzes dibināšana, draudzes satversmes pieņemšana un draudzes amata personu vēlēšanas.

Māc. E. Cauno (11010—109 Ave, Bl. B. S-13,, Edmonton, Alta, T. 41890) **Lefbridžē** 28. okt., plkst. 3 p.p.; **Kalgarijā** 27. okt., plkst. 7 v., sv. skola; **Edmontonā** 31. okt., plkst. 7,30 v. (Jāņa b-cā) Reformācijas sv. Iesvētīti: Ilga Dzidrums, Dzintra Vanags, Jadviks Antonovičs, Mārtiņš Dzidrums un Ivars Vanags.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Montreal, Que.) 21. okt., plkst. 4 p.p. (Redeemer b-cā, 285 Clark Ave)

Salaulāti: Tālivaldis Kikauka ar Mariju Brigitu Zarāns. Miris: Alberts Rudzītis.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8 Ave, Vancouver, B.C.) **Vankuverā** 28. okt. plkst. 5 p.p.

Māc. H. Kušils (39 King St., Kirkland Lake, Ont.) **Kirkland Lake** 20. okt., plkst. 7 vak. Svētvakara dievk.; 28. okt., plkst. 2 p.p. Reformācijas sv. dievkalpojums.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

Laikrakstam LATVIJA

1534 KING ST, W, TORONTO, ONT., CANADA

ASV: DV Pārstāvība ASV, 126 Jefferson Ave, Mineola, N. Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija no .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz sekojošu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai vai pagarināšanai

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

VAI ATOMBUMBA IZŠĶIRS CILVĒCES LIKTENI?

Intervijā Pravdas korespondentam Staļins netieši atzinis, ka nevis zinātniskiem noļūkiem Padomju Savienība izmanto atomenerģiju, kā Kremļa sazvērnieki līdz šim apgalvoja, bet gan gatavo atombumbas brīvās pasaules iekarošanai. Šī atzīšanās sabiedrotos vairs nepārsteidza, jo labi zināja, ka ārzemju atomspeciālistus Kremlis pievāca un Staļina atomspiegi slepenos dokumentus nozaga, lai tos izmantotu.

Ka Kremlis ražo atombumbas, bija zināms jau kopš 1949. gada, kad vasarā Padomju S-bā notika pirmais atombumbas sprādziens. Ja tanī laikā vēl bija lētticīgie, kas apšaubīja sprādziena raksturu, tad šodien, pēc otrā sprādziena, ko apstiprināja prez. Trūmens un beidzot arī pats Staļins, šaubu vairs nav, ka aiz Urāliem notiek atombumbas masveida ražošana. Staļina izteicienus intervijā, ka „dažāda kalibra atombumbu mēģinājumi notiks arī turpmāk," nav pamats apšaubīt.

Lietpratēji domā, ka pašlaik krieviem varētu būt ne vairāk par 80 Hirošimas un Nagasaki tipa atombumbu, kamēr Amerika jau esot tālu tai priekšā kā bumbu kvalitātes, tā arī kvantitātes ziņā. To pierādot apstāklis, ka divu gadu laikā komūnisti izmēģinājuši tikai divas atombumbas, bet amerikāņi vairāk par duci. Arī ūdeņraža bumbas ražošanā amerikāņi guvuši lielus panākumus, kamēr Padomju Savienībā par to vēl nekas neesot dzirdams.

Bet vai arī šī ticība drīzumā nesabruks tāpat kā 1949. gadā, kad tie paši optimisti apgalvoja, ka Kremlis pie atombumbas varēs tikt ne ātrāk kā pēc 5 gadiem?

Amerikāņi palaujas uz savu atombumbu daudzumu. Katrā laikā ar tām varot noslaucīt no zemes virsus Padomju S-bas rūpniecību un iznīcināt miljoniem cilvēku. Bet kāda gan tam nozīme, ja amerikāņu valdība apņēmusies pirmā karu nesākt? Vai tad jau nebūs par vēlu, kad Staļins sāks karu, t.i., kad negaidīti viņa atombumbas jau birs uz Amerikas un Eiropas dzīvības centriem?

Aviācijas ministrs Finleters atzīst, ka pašlaik 7 no 10 krievu bumbvežiem spētu izrauties cauri aizsardzībai un nomest bumbas Amerikas territorijā.

Arī šinī ziņā rasts apmierinājums —, viss esot paredzēts un sperti soļi briesmu novēršanai. Visapkārt valstij ierīko jūtīgu radara tīklu, pastiprina gaisa izlūkošanu, ražo bezpilotu lidaparātus — raketes, kas visos virzienos sekos un iznīcinās ienaidnieka bumbvežus u.t.t.

Tomēr zinot Kremļa mērķi — par katru cenu iekarot pasauli, nav šaubu, ka Staļins, vērojot rietumu sabiedroto militāro spēku strauju pieaugumu, un zinot, ka sabiedrotie pirmie neuzbruks, ilgi negaidīs un attiecīgās priekšrocības prutīs izmantot tā, ka varbūtējais pārsteigums būs lielāks par gaidīto. Katrā ziņā galveno vērību Staļins piešķirs atombumbām, kas spriežams arī no viņa intervijas satura un toņa. No tā var secināt, ka nākošo karu Staļins nodomājis uzvarēt ar atombumbām.

J.V.

Vairāk kā puse PSRS iedzīvotāju nav krievi

Filadelfija. — Savienoto valstu Pārvietoto Personu komisijas priekšsēdis Edvards O'Konors ierosināja nodibināt organizāciju, kas palīdzētu atbrīvot Padomju S-bas territorijā atrodošos nekrievu ļaudis.

Preses konferencē un vēlāk Apvienotā Amerikas Ukraiņu Palīdzības komitejā viņš paskaidroja, ka 54 proc. no Padomju S-bas iedzīvotājiem neesot krievi.

„Komūnistu tieši pārvaldītājās zemēs atrodošies nekrievu ļaudis ir ,vājākais punkts' Padomju pasaules iekarošanas plānos."

Organizācijas nosaukums: Amerikāņu Komiteja Nekrievu Tautu atbrīvošanai no Padomju Savienības.

Šī komiteja, pēc O'Konora domām, varētu palīdzēt ukraiņiem, baltkrieviem, igauņiem, latviešiem un citiem iegūt brīvību un izklīdināt ideju, ka Padomju Savienība tomēr ir kāds noslēpumains spēks, ko Rietumi tikai neizprot.

„Vislielākie maldi Rietumu pasaulē par Padomju Savienību ir tie," teica O'Konors, ka palaikam domājot, ka PSRS ir krievu nācija. Tas ir galīgi nepareizi. Pēc krievu pašu datiem, ko pārbaudījusi arī komūnistu cenzūra, 1939. gadā PSRS kopējais iedzīvotāju skaits sasniedzis 202.000.000, kuru starpā — atkal pēc komūnistu ziņām — 110 milj. nekrievu un tikai 91,5 milj. krievu.

Krievu un irāniešu sarunas

Teherāna. — Valdības pārstāvis informējis presi, ka tirdzniecības sarunas starp Padomju Savienību un Irānu atjaunos visai drīz, bet joprojām nav paredzēts atjaunot iesaldētās abu valstu finanču jautājumu sarunas.

Vai mūsu bērni izaugs par latviešiem?

Skats latviešu svētdienas skolā

Mūsu jaunākās paaudzes jautājums ir allaž sagādājis rūpes. Bērni, kas dzimuši trimdā un nav redzējuši tēviju, viegli pakļaujas svešām ietekmēm. Būtu sāpīgi, ja tie izaugtu savai tautai un arī savai ģimenei kā svešinieki. Ir tādi gadījumi agrākos laikos iebraukušo latviešu starpā, kad bērni vairs neprot sarunāties ar vecākiem latviešu valodā. Pareizi darīs tie vecāki, kas ieaudzinās bērnos cieņu pret savu valodu un savu tēviju. Bērni izauguši lieli par to būs pateicīgi saviem vecākiem.

Vienīgā vieta, kur mūsu bērni var baudīt latvisko audzināšanu ārpus ģimenes, ir svētdienas skola. Pēc ALA's Kultūras Biroja datiem latviešu svētdienas skolas apmeklē viena trešdaļa no visiem bērniem skolas vecumā. Ir tiesa, daudziem bērniem, kas dzīvo tālu no lielākiem centriem, nav iespējams apmeklēt svētdienas skolas. Bet ir novērots, ka daži vecāki, kam svētdienas skola ir sasniedzama, nepiešķir tai vajadzīgo vērību.

Lielākā latviešu svētdienas skola laikam būs Ņujorkā. Betlemes baznīcā Brūklīnā svētdienās pulcējas ap 76 bērni, bet Jāņa baznīcā Bronksā — 65. Skolēnu skaits arvien vēl aug. Katrā no šīm skolām darbojas 7 skolotāji. Bērnu vecums svārstās no 6 līdz 14 gadiem, un tie iedalīti grupās pēc vecuma un zināšanām. Mazākie protams, sāk ar ābeci. Starp lielākiem bērniem, kas mācās angļu skolās, ir tādi, kas neprot latviski ne lasīt, ne rakstīt. Tiem liekas savādi, ka latviski burtus izrunā pavisam citādi. Daudzi no bērniem runā tekoši angliski un starpbrīžos ieklausoties bērnu čalošanā pa starpām ir dzirdama arī angļu valoda. Bērnos, kas sākuši apmeklēt skolas jau Vācijā, latviskā apziņa ir iesakņojusies, bet seviška vērība jāpiešķir bērniem, kas sākuši skolas gaitas Amerikā. Tādiem, kas beiguši pamatskolas kursu, atvērs īpašu klasi, kur mācās latviešu literātūru, vēsturi un citus viņu zināšanām piemērotus priekšmetus.

Apmeklēt latviešu svētdienas skolu tādā pilsētā kā Ņujorka bērniem nemaz nav tik vienkārša lieta. Vecākiem tie jāatved un pēc tam, kad vecāki noklausījušies dievkalpojumu un bērni beiguši skolas mācības, tie kopīgi dodas mājās. Daži bērni noorganizējušies grupās, tā kā vairākus bērnus no viena rajona pavada viens pieaugušais. Lielākie bērni jau paši prot orientēties pazemes dzelzceļa satiksmē un ņem savā aizgādībā arī mazākos.

Nokāpjot baznīcas lejas telpās ieraugām visjaunāko bērnu grupu kas sasēdušies ap savu galdiņu nopietni strādā, lai iemācītos pareizi rakstīt burtu a. Kad tas ir sasniegts, cik nu labi katram bija iespējams, skolotāja tiem māca kādu pantiņu. Mazie pieceļas un brāši nosakita iemācīto, kas beidzas ar vārdiem: „Ienāk mana māmuliņa, tūdaļ gaiša istabiņa." Tad sākas dziedāšana un rotaļas. Bet pa to laiku arī dievkalpojums pieaugušajiem beidzies, un tie sarodas baznīcas lejas telpās. Bērniem pēc stundu plāna mācības paredzētas vēl pusstundu un tie sapulcējas blakus telpās. Pieaugušie uzkavējas pie kafijas tases, lai sagaidītu mazuļus un novestu tos mājā.

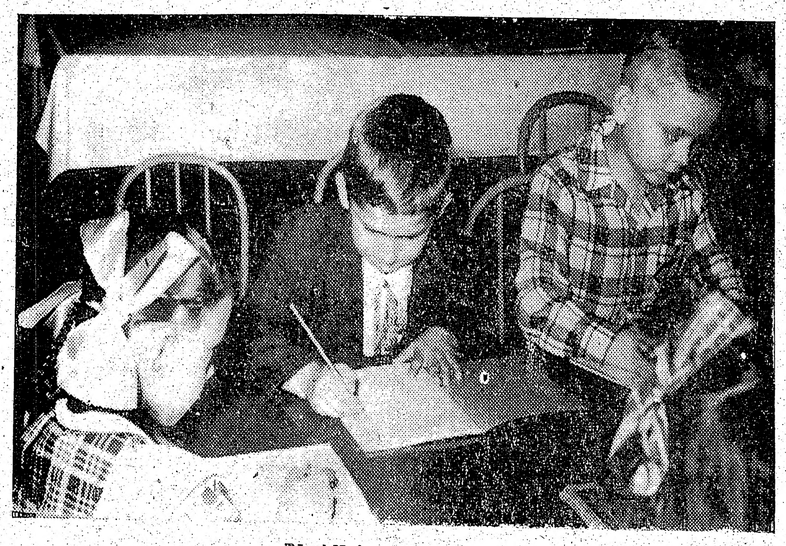

Bērni Ņujorkas latviešu skolā

Daugavas Vanagi atlidoja palīgā

Trimdas laiks Vilhelmīnei Jaugietei ir bijis smagu pārbaudījumu pilns. Vēl dzimtenē esot, naidīga vara izrāva no ģimenes vidus viņas vīru, Latvijas armijas karavīru. Viņa palika viena ar savu meitu Ildzīti, kam tagad jau 9 gadi. Abas viņas atstāja dzimteni, lai nebūtu vēlreiz jādzīvo zem komūnistu varas. Vācijā viņu piemeklēja smaga slimība, bija vajadzīga operācija. Uz Ziemassvētkiem viņa ar savu meitu ieradās Amerikā un dabūja nodarbošanos kā kalpone Louisvillē, Ky. Alga nebija liela, bet viņa ar savu bērnu varēja dzīvot.

Nebija viņa vēl nodzīvojusi pusgadu, kad atkal slimība klauvēja pie durvīm svešā zemē. Bija vajadzīga operācija, lai glābtu viņas dzīvību. Kur ņemt līdzekļus? Viņa nebija apdrošināta, piederīgo viņai nav, tikai daži latvieši viņas tuvumā. Kāda tautiete par to ziņoja Daugavas Vanagiem.

Daugavas Vanagu organizācija, noskaidrojusi apstākļus, paziņoja Jaugietei, ka apņemas segt slimnīcas izdevumus. Lielu atbalstu viņai sniedza arī tautiete Dr. Velta Brinka, kas strādā vietējā slimnīcā. Mazo Ildzi pieņēma savā uzraudzībā kāda cita latviešu ģimene.

Jaugiete tagad ir jau atstājusi slimnīcu un ar cerībām skatās nākotnē. Pateikdamās par saņemtiem 150 dol., Jaugiete raksta: „Tagad es zinu, ka arī nabaga latviešiem ir cerība uz palīdzīgu roku, kad mūsu pašu Daugavas Vanagi ir atlidojuši uz šo svešo zemi, lai palīdzētu tiem, ko liktenis tik bargi piemeklējis."

DAŽOS VĀRDOS

Ņujorkas pilsētas galva Impelīteru audiencē pieņēmis Italijas premjērs de Gasperi, pēc kam tas izlidojis tpakaļ uz Ņujorku.

°

Kanadas sūtni Dienvidslavijā — Džemu Mekdonaldu akreditēšanas vizītē pieņēmis Tito valdības ārlietu ministrs.

°

Pašvaldību vēlēšanās Norvēģijā komūnisti cietuši lielu neveiksmi: zaudējuši pusi līdzšinējo vietu. Uzvarējusi valdības partija.

°

Federālās atomlietu komisijas priekšsēdis Dīns paziņojis, ka tuvākā laikā tiks likti pamati gaisa flotei, ko dzīs atomenerģija.

°

Viens no ASV aizbēgušajiem komūnistu vadoņiem — Goss Holls — apciemināts Meksikā un nogādāts atpakaļ Amerikā.

°

ASV augstais komisārs Austrijā W. Donellijs uzaicinājis krievus parakstīt miera līgumu un izbeigt sabiedroto okupāciju Austrijā.

°

Dienvidkorejas saimnieciskā stāvokļa uzlabošanai ASV un viņas sabiedrotie katru gadu izdod 250 milj. dolaru. AN pašlaik Korejā uztur 4 milj. bēgļu, no kuriem 433 tūkst. eiropiešu

°

Prez. Trūmena spec. sūtnis Herimens Parīzē izteicies, ka PSRS esot Eiropā saimnieciski visvairāk atpalikusi un Ziemeļatlantijas valstīm neesot grūti ar to konkurēt.

°

Lielbritanijas politiskais pārstāvis sers Eslers Dendings, kas nupat ieradies Japānā, atzinis, ka abu valstu starpā dibināma cieša draudzība.

°

No Manilas ziņo, ka divi filipiniešu skolotāji, kam pēc 14 dienām izdevies izbēgt no komūnistu gūsta, ziņojuši, ka Ķīnas komūnisti sagatavojušies drīzumā okupēt Filipinas.

°

Varšavas komūnistu tiesā pie spriedusi bij. Polijas Zemnieku partijas vadītāja Mikolaičika līdzstrādniekiem cietuma sodu no 12 — 5 gadiem. Viņa sekretārei Gulevičai, kas palīdzējusi M. aizbēgt, piespriesti 7 gadi.

°

Izraēlā Ben Guresons sastādījis koalicijas valdību. Jaunam kabinetam parlamentā 16 balsu vairākums. Ar to izbeigusies valdības krize, kas turpinājās vairāk mēnešus.

°

Draudzīgo valstu militārai un saimn. palīdzībai atvēlētās summas 7.483.400.000 dol. izlietošanai paredzēts dibināt savstarpējas drošības aģentūru, par kuras vadītāju iecelšot Herimenu

°

ASV Kongresa atomenerģijas apvienotā komisija ierosinājusi jautājumu par informācijas apmaiņu ar draudzīgām valstīm. Paredzēts apmainīt vienīgi civilrakstura informāciju.

°

Kanadas ģenerālštāba priekšnieks ģen. Simonds ieradies Francijā, kur apspriedies ar ģen. Eizenhaueru par kanadiešu karaspēka daļu novietošanu angļu sektorā. Pēc apspriedes viņš devies uz Hanoveru noorganizēt novietošanu brigadei, ko paredzēts sūtīt uz Eiropu nāk. mēnesī. Kanada paredzējusi nosūtīt Eizenhauera rīcībā arī 11 iznīcinātāju eskadriļas.

PSRS pārvieto rūpniecību

Stokholmas laikraksti ziņo, ka Padomju S-ba savus rūpniecības uzņēmumus, kas atrodas valsts rietumu daļā, steidzīgi pārvietojot uz austrumiem — aiz Volgas. Tos uzņēmumus, kas rietumu daļā pēc kara nav atjaunoti, valdība slēgusi, bet visus pārējos evakuē. Veseli ešeloni ar fabriku iekārtām un strādniekiem nepārtraukti ripojot no rietumiem uz austrumiem. Tos apturot uz Volgas kreisā krasta un Urālu apgabalā, bet reti viņpus Urāliem.

Sevišķi straujā tempā evakuējot rūpnīcas no Baltkrievijas. Jau aizvesta lielā auto fabrika, kas atradās pie Minskas. 50% ķīmisko rūpniecības uzņēmumu no Ņevas krastiem aizvesti uz Kazaņu pie Volgas. Arī lielās tērauda rūpnīcas no Ļeņingradas pārvietos uz austrumiem.

Šie notikumi padomijas strādnieku aprindās radījuši baumas par nenovēršamu karu.

Šīs ziņas zviedru laikrakstiem snieguši vācu kara gūstekņi, kas nesen atgriezušies no PSRS, kā arī bēgļi no Baltijas valstīm.

Dienvidslavi bēg no kolchoziem

No Zagrebas ziņo, ka Chorvātijā zemnieki bēg no Tito ierīkotajiem kolchoziem. Ivanskas kolchozā, kurā pirms 3 mēnešiem vēl bija 157 zemnieki, tagad palikuši 20. Citos kolchozos stāvoklis līdzīgs. Valdības soļiem izbeigt bēgšanu, nav panākumu. No daudzām vietām ziņo, ka bēgļus apcietinot un piespiedu kārtā vedot atpakaļ uz kolchoziem.

Sociālisti nepiedalās Francijas valdībā

Parīzē. — Francijas premjērs Renē Plevēns uzaicinājis sociālistus piedalīties valdībā. Sociālistu vadītājs Gijs Molē paskaidrojis, ka viņa partija noraida šo uzaicinājumu, bet daļēji turpinās atbalstīt Plevēna valdību arī tanī nesastāvot, lai novērstu valsts vadības nodošanu Degollam.

Holandes karaliene apmeklēs Kanadu

Holandes karaliene Juliana un viņas laulāts draugs princis Bernhards paredzējuši apmeklēt Kanadu nākamā gada aprīlī.

Tā būs pirmā reize pēc Otrā Pasaules kara, kad karaliene Juliana apmeklē Kanadu. Kara laikā Juliana līdz ar bērniem dzīvoja Otavā, kur arī dzimusi Holandes karaļnama jaunākā atvase.

Atzīmēti arī gadījumi, kad zemnieki sadala kolchozu zemi un apsaimnieko individuāli.

Kaut gan citur darbu dabūt grūti, zemnieki tomēr pamet kolchozus un dodas uz pilsētām, kur tos sagaida bezdarbs un bads. Tas pats notiek arī Pad. Savienībā, kur kolchozu saimniecība kļuvusi tautas ienīsts iestādījums.

Sociālisti nepiedalās Francijas valdībā

Parīzē. — Francijas premjērs Renē Plevēns uzaicinājis sociālistus piedalīties valdībā. Sociālistu vadītājs Gijs Molē paskaidrojis, ka viņa partija noraida šo uzaicinājumu, bet daļēji turpinās atbalstīt Plevēna valdību arī tanī nesastāvot, lai novērstu valsts vadības nodošanu Degollam.

Holandes karaliene apmeklēs Kanadu

Holandes karaliene Juliana un viņas laulāts draugs princis Bernhards paredzējuši apmeklēt Kanadu nākamā gada aprīlī.

Tā būs pirmā reize pēc Otrā Pasaules kara, kad karaliene Juliana apmeklē Kanadu. Kara laikā Juliana līdz ar bērniem dzīvoja Otavā, kur arī dzimusi Holandes karaļnama jaunākā atvase.

Dienvidslavi bēg no kolchoziem

No Zagrebas ziņo, ka Chorvātijā zemnieki bēg no Tito ierīkotajiem kolchoziem. Ivanskas kolchozā, kurā pirms 3 mēnešiem vēl bija 157 zemnieki, tagad palikuši 20. Citos kolchozos stāvoklis līdzīgs. Valdības soļiem izbeigt bēgšanu, nav panākumu. No daudzām vietām ziņo, ka bēgļus apcietinot un piespiedu kārtā vedot atpakaļ uz kolchoziem.

(Pārnesums no 3. lpp.)

Deportētie latvieši...

Pēc padomju konstitūcijas, katram arestētam, 6 mēnešu laikā kopš viņa apcietināšanas dienas, ir jāuzrāda apsūdzība. Bet, sa-protams, arī tie ir kārtējie meli, neīsts „demokratisks žests". No pratināšanas nometnē sākās 6 mēneši pēc mūsu apcietināšanas. Tās izdarīja vairāki no Solikamskas ieradušies NKVD izmeklētāji, tie visi bija no Latvijas, pārvaldīja un nopratināja latviešu valodā. Nopratināšanas notika vakaros un pa naktīm, pēc apcietināto nogurdinošā darba. Pratināšana notika atsevišķās telpās un pēc iepriekš sagatavotiem aktiem, cik redzams, jau Latvijā, uz savākto materiālu pamata.

Pratināšanā spīdzināja

Pratināšana notika ar draudiem, dažreiz lietojot spīdzināšanu — plēsa aiz bārdas, sita ar ādas pletni, lika seju pie sienas un draudēja nošaut. Ja nepanāca „atzīšanos", tad lika uz 5 - 10 dienām izolātorā, no kurienes jau grūti bija iznākt veselam (tā aizgāja bojā Finks). Daudzi nopratinātie atgriezās uz savām „kojiņām" un raudāja kā mazi bērni, sitienu un apvainojumu ievainoti. Daži izmeklētāji izdarīja nopratināšanu kā pēdējie nelieši un zvēri.

Mani apvainoja par to, ka biju namīpašnieks, t. i., dzīvoju „no nepelnītiem ienākumiem", ka biju fabrikas direktors un īpašnieks, t. i., dzīvoju no „citu darba ekspluatācijas", ka esmu ziedojis naudu Brīvības piemineklim un citiem nacionāliem mērķiem, t.i. es esmu „krass nacionālists" u. tml. Zinādams no maniem līdzgaitniekiem, cik nenozīmīga ir pretimrunāšana, un jo vairāk tādēļ, ka visi mani „noziegumi" nebija nedz pretlikumīgi, nedz pretvalstiski mūsu izpratnē, — es „apsūdzības" aktu parakstiju ar to izbēgu nevajadzīgām spīdzināšanām.

Apmēram pēc 7 mēnešiem pēc mūsu apcietināšanas, jau nopratinātos, grupās pa 20 - 50 cilvēkiem, zem konvoja nosūtīja uz Solikamsku, vai nu tālākai nopratināšanai, vai lai paziņotu tiem Ārkārtējās padomes pie NKVD (tā sauc. „troikas") lēmumu. Es nonācu izsūtīto ceturtā grupā. Mūsu grupa sastāvēja no 18 cilvēkiem, bet viens no tiem gulēja slimnīcā, tuvu pie miršanas, tā kā mēs aizgājām tikai 17 cilvēki, starp tiem 4 sievietes. Tas bija 1942. gada aprīlī. Pēc pamatīgas pārmeklēšanas, mēs kājām devāmies ceļā. Sievietes iesēdās smagās mašīnās, kurās atradās somas ar mantām, kas piederēja mirušiem. To sūtīja uz NKVD pārvaldi. Mēs atradāmies ceļā 2 dienas, nakts apstājas notika mežā, kur bija dziļš sniegs. Ierodoties Solikamskā, mūs noveda uz pārsūtīšanas nometni, un tur katru nofotografēja un paziņoja mums Ārkārtējās padomes pie NKVD lēmumu; izsūtīšana uz 5 gadiem, skaitot no apcietināšanas dienas, uz Komi apgabalu, NKVD uzraudzībā, kā SOE (sociāli bīstamu elementu). Pārsūtīšanas nometnē mēs nodzīvojām apmēram nedēļu; kā pie saņemšanas, tā arī pie mūsu izvešanas notika parastās pārmeklēšanas, pie kam paņēma visu pēdējo.

Mūsu tālākais etaps bija cauri pārsūtīšanas cietumiem Ekaterinburgā (Sverdlovska), Kirovā, Kotlasā, Siktivkorā. Šo etapu mēs izgājām vai nu kājām vai aizrestotos arestantu vagonos, vai kuģu apakšējās telpās, atrodoties lielāku kriminālnoziedznieku grupu vidū; no pēdējiem mūsu grupai nācās ciest daudz pārestību. Pēc padomju konstitūcijas gan aizliegts apvienot politiskos ar kriminālniem etapiem. Bet tas uz papīra . . .

Atņēma pēdējo mantu

Katrā punktā neskaitāmas pārmeklēšanas. Pēdīgi atņēma pat visas ceļa somas, atņēma pat jostas siksnas (tai vietā iedodot auklas, lai apjostos), izgrieza ačkus, pogas no biksēm u.t.t. Rezultātā katram palika mazs sainītis. Ceļā no mūsu grupas saslima un palika atpakaļ četri — divas sievietes un divi vīrieši — Izaksons un aktieris Šats, tā kā no mūsu grupas mūsu galīgā nometināšanas punktā (Storoževskas sādžā, Komi apgabalā) mēs nonācām skaitā 13 cilvēki. Mūsu pavadošā sardze mūs nodeva vietējam NKVD. Katram tika izdota personīgā kartīte. Tanī bija norādīts, ka mums ir tiesība uzturēties Storoževskā un tās rajonā, ka mums ir uzlikts par pienākumu reizi nedēlā ierasties NKVD reģistrēties, un ka mēs būsim padoti tūlītējam arestam, ja iztrūks reģistrācijas zīmogs. Un tā mēs nonācām „brīvībā". Šeit jau mums bija iespējams saņemt ziņas no ārpasaules. Katrs uzsāka meklēt savus piederīgos — rakstveidā caur paziņām Savienībā, kas pēc vairākiem mēnešiem tomēr visiem izdevās. Šeit mēs uzzinājām par notikumiem pasaulē. Katram ar lielām grūtībām izdevās atrast vietu pārnakšņošanai. Iedzīvotāji loti nabadzīgi, vairums vīriešu bija aizgājuši karā. Bez dzīvokļa īres maksas nācās vēl dot mantas un produktus. Es, piemēram, atdevu saimniecei petroleju un malku, ko man neregulāri izsniedza manā darba vietā. Dabūju sāmērā vieglu darbu, jo valstī bija liels intelligento darbinieku trūkums.

17. gs. dzīves apstākļi

Visas iestādes bija koncentrētas sādžas centrā, bet dzīvot nācās nomalē. Storoževskas sādža ir apmēram kādus 140 kilometrus no apgabala lielākās pilsētas Siktivkoras, ar kādiem 30.000 iedzīvotāju. Satiksme ar pilsētu norit tikai ar zirgiem, kas piedēr vai nu kolchoziem, vai kādām iestādēm. Privātām personām — sādžas iedzīvotājiem — zirgi nepiederēja (visi bija nonemti kolchoziem). Vasarā (no maija līdz augustam) uz pilsētu gāja kuģītis, divas reizes nedēļā, bet ūdens krituma laikā tas pavisam negāja. Mūsu cilvēki loti reti nokļuva pilsētā, tikai dienesta darīšanās, jo mums nebija tiesības atrauties no darba. Storoževskā skaitījās ap 1300 - 1500 iedzīvotāju. Tie dzīvoja vienistabu, dēļu sasistās un jau stipri sabojājušās būdās, jo materiālu remontam (dēļus, logu stiklus u.c. būvmateriālus) nevarēja dabūt. Bolševiku 30-gadīgās valdīšanas laikā sādžā nebija nevienas jaunas dzīvojamās mājas. Visai primitīvas dzīves ērtības, iekārta un saimn. piederumi. Dzīves apstākļi gluži ādi paši kā 17. gadsimtā! Manā „dzīvoklī" dzīvoja vecīna— saimniece, viņas meita ar 3-gadīgu meiteniti un divas, dažreiz 3 traktoristes. Gulējām uz krāsns, uz grīdas vai uz šaura sola. Aukstuma dēļ (logi bija izdauzīti un aiznagloti dēļiem, kartonu vai aizbāzti lupatām) neviens neizģērbās. Citi mani tautieši dzīvoja apmēram tādos pašos apstākļos. Ziema šeit turpinājās gandrīz 9 mēnešus, sals dažreiz sasniedz 47 grādi. Rudenos necaurejami dubļi. Tikai divām centra ielām ir dēļu ietves, tās pašas tikai vienā pusē.

Attēlošu bēdīgo likteni, ko piedzēja mūsu nelielā grupa, kam apstāku spiestai, bija jādzīvo nebrīvībā kopā piecus gadus. Šī bezcerīgā dzīve ir raksturīga arī citām grupām, kas bija „iekārtojušās" citās vietās bezgalīgā „matuškā—Krievijā", NKVD uzraudzībā.

Pēc izsūtīšanas termiņa izbeigšanās neviens faktiski neklūst brīvs (esi tikai atbrīvots no pieteikšanās ik nedēļas NKVD) un tam jāpaliek savā darba vietā. Tas no „izsūtītā" pārvēršas par „pārvietoto".

Pad. Savienībā ir liels visādu speciālistu trūkums; sevišķi tas sajūtams tālu no centriem. Parasti vidējs štāta darbinieks, partijas cilvēks, no komsomoļciem, ar zemāko izglītību, aiziet „speciālizēties" 3-mēnešu kursos, lai iegūtu „technoruka", „plānotāja", „vecākā grāmatveža" vai pat „jaunākā ārsta" (!) nosaukumu, tāpat „normēšanas inženiera" (!), „mechanizācijas inženiera", „jaunākā prokurora", „tautas tiesneša" u. tml. specialitātes. Pa lielākai daļai tie ir neapdāvināti, nemākulīgi un nespējīgi strādnieki, bet — partijas cilvēki! Un tā ir mūsu „priekšniecība"! Viņu devīze bija: „Darbs mīl muļķus", un viņi stipri izmantoja mūsu darbu, mūsu zināšanas. Viņu izturēšanās pret izsūtītiem parasti bija rupja, naidīga — šī sajūta viņiem bija mazāk mūsu „buržuju" psiholoģijas dēļ, bet vairāk aiz viņu mazvērtības sajūtas mūsu priekšā.

Iznīcina pamatiedzīvotājus

Man, vēl uzturoties Siktivkorā, neilgi pirms manas bēgšanas, izdevās satikties ar maniem līdzgaitniekiem — Zariņu un Latsonu. No viņiem uzzināju, ka Siktivkorā un apkārtnē boļševiki „sadzinuši" jaunas partijas latviešu, kas bija palikuši pie vāciešiem. Viņi „tīrīja" Latviju no iedzīvotājiem, kas bija „sasirguši" ar „hitlerismu". Mēs satikām dažus uz ielas: kādu VEF'a inženieri, daudz intelligences, sevišķi sievietes. Dzīvoja viņi visi no tā, ko ieguva, likvidējot savas nedaudzās lietas, un iekārtojās vietās (tie, kas prata krieviski), bet tādu tikpat kā nemaz nebija. Kāds vecītis, bij. namsaimnieks, sēdēja ar izstieptu roku, lūdzot dāvanas. Tāda bija jaunā lielinieku ričība, lai iznīcinātu valsts pamatiedzīvotājus — un tā pieņēma diezgan prāvus apmērus. Latvija tika iznīcināta un latvieši līdz ar viņu! . . . Dum spiro, spero! Miesas uzvara pār garu.

ČERČILS MEKLĒS SAPRAŠANOS AR KREMLI

Vēlēšanu kampaņas radiorunā Vinstons Čerčils starp citu teica: „Notikumi Tuvajos Austrumos rāda, ka brīvā pasaule drīzumā sairs, ja Anglija varu paturēs vāja valdība. Es paredzēju notikumus Ēģiptē un zināju, ka tie nāks. Un tagad šis jaunais sitiens ir daudz bīstamāks nekā Abadanā dabūtais."

Čerčils atspēkoja strādnieku partijas līderu apvainojumu it kā viņš un viņa partija gribot karu ar Padomju Savienību.

„Bruņošanās programmu, ko īsteno strādnieku valdība," teica Čerčils, „atbalstīja konservātīvo partija, liberāļi un daļa strādnieku. Es ticu, ka ciešā un brālīga sadarbība starp Angliju un viņas domīnijām no vienas puses un Amerikas Savienotām Valstīm no otras, militāro spēku nostiprināšana Rietumeiropā, — ieskaitot Franciju un Vāciju, kas tagad sāk saprasties, nokārtos starptautiskus konfliktus un nodrošinās mieru."

Premjērs Etlijs uzsācis priekšvēlēšanu kampaņas braucienu pa Anglijas novadiem. Viņš paredzējis nobraukt savā automobilī, ko vada viņa sieva, 1000 jūdzes un teikt vēlēšanu aģitācijas runas 51 pilsētā.

Čerčils, kas novembrī kļūs 77 g. vecs, atteicies no nogurdinošā ceļojuma pa visu Angliju; viņš uzstāsies tikai Londonas iecirknī.

Pēdējā runā Čerčils izteicās, ka 3. Pasaules karš neesot novēršams, ar Kremli varētu uzsākt jaunas sarunas.

Šveicē tiesās amerikāni

Ženēvā. — Lozannas federālā tisā 15. oktobrī sākās prāva, kurā amerikānis Deivis apvainots valsts suverenitātes neievērošanā.

Apsūdzības rakstā teikts, ka Deivis, kas uzdevies par Kalifornijas komūnistu laikraksta korespondentu, īstenībā nodarbojies ar spiegošanu, sniedzot pret samaksu ziņas senātoram Mekkartijam.

Deivis Parīzē saņēmis uzdevumu novērot amerikāņu sūtniecības Bernē personāla uzvešanos, pirmām kārtām izsekojot sūtņa Vinsenta gaitas.

Deivisa informāciju par Vinsentu Mekkartijs plaši izmantojis, dažu nodevis pat Federālam izmeklēšanas birojam.

Šī gada sākumā Vinsentu no Bernes pārcēla par ģenerālkonsulu Tanžērā.

Deivisu apcietināja pag. gadā. Pašlaik tas atrodas Ženēvas cietuma slimnīcā.

ASV nota Polijai

Vašingtonā — Sakarā ar Amerikas informācijas biroja slēgšanu Varšavā starp ASV un Poliju notiek notu apmaiņa, kas turpinās ilgāku laiku.

14. augusta notā Polijas valdība atsaucās uz to, it kā amerikāņu Informācijas birojs Varšavā nodarbojies ar „kara kūdīšanu". Notā aizrādīts, ka amerikāņu valdība cenšoties nolaist „dzelzs aizkaru starp Amerikas un Polijas tautām, lai tādējādi slēptu poļu miermīlīgos centienus.

Atbildes notā, kas tagad publicēta, Valsts departaments aizrādījis Polijas komūnistu valdībai, ka tā saviem iedzīvotājiem noslēpjot notikumus ārpasaulē. Atkarā no tam, kā poļu tauta būs iepazīstināta ar šīs notas saturu, varēs spriest, kur atrodas dzelzs aizkars.